

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

РЕЗИДЕНТУРА

ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР
МЕН АПАТТАР МЕДИЦИНАСЫ

мамандығы

Астана 2010

АЛҒЫ СӨЗ

1 Медицина білімі және ғылымының инновациялық технологиялар Республикалық орталығы ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.

2 АЛҒАШ РЕТ ЕНГІЗІЛДІ.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 2009 ж. мемлекеттік білім беру стандартына сәйкес «Төтенше жағдайлар мен апаттар медицинасы» мамандығы бойынша резидентура үшін әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2010 жылғы 23 қарашадағы № 916 бұйрығымен бекітілген.

8 Список рекомендуемой литературы

1. Сахно И.И., Сахно В.И. Медицина катастроф.
2. Чазов Е.И. Неотложные состояния, диагностика и лечение.
3. Handbook «Public health and emergency management» / WHO Regional Office for Europe.
4. Environmental Health / WHO Guidelines.
5. Пособие в помощь слушателям республиканских курсов повышения квалификации руководящего состава в области ЧС и ГО. – Алматы, 2008.
6. Травматология и ортопедия: руководство для врачей: в 4 т. / под общей ред. Н.В. Корнилова. – СПб.: Гиппократ, 2004.
7. Шабалов Н.П. Детские болезни: учебник. Т. 1, 2. – СПб.: Питер, 2008.

	Экстренная токсикология
1	Обслуживание больных в качестве помощника врача специализированной бригады скорой помощи.
2	Зондирование и без зондовое промывание желудка.
3	Интубация трахеи.
4	Искусственная вентиляция легких.
5	Непрямой массаж сердца.
	Итого: 18 часов

5 Методы обучения и преподавания

Лекции: обзорные, проблемные.

Семинары и практические занятия: курация больных, ведение медицинской документации, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, участие в обходах, разбор тематических больных, работа в малых группах, дискуссии, презентации, обратная связь, организация научно-практических конференций.

Самостоятельная работа резидента (СРР): курация больных в палатах, на амбулаторном приеме, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, в центре медицины катастроф, работа с учебно-научной литературой и контрольно-измерительными средствами, написание историй болезни, подготовка презентаций, закрепление навыков в учебно-клиническом центре на фантомах и муляжах, формирование портфолио.

6 Оценка знаний

Текущий и рубежный контроль: определяются обучающей организацией образования.

Итоговый контроль: экзамен, включающий тестирование/собеседование и оценку практических навыков.

7 Клиническая база

Травматолого-ортопедические (взрослые и детские), хирургические, урологические реанимационные отделения стационаров, травматологические пункты, организации ПМСП (поликлиники, СВА, амбулаторные отделения диспансеров, больниц), терапевтические, инфекционные, неврологические отделения стационаров, приемный покой стационаров, станции скорой неотложной помощи, центры медицины катастроф.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пән сағаттарының бөлінуі	10
3. Бейіндеуші пәндердің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны	11
4. Бейіндеуші шектес пәндердің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны	18
5. Оқу және оқыту әдістері	39
6. Білімді бағалау	39
7. Клиникалық база	39
8. Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі	40

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Кіріспе:

Төтенше жағдайлардың негізгі бір сипаттамасы зақымданған жәбірленушілердің көптеп бірден түсуі, солардың көбісі кідіріссіз медициналық жәрдемді керек етеді.

Қазақстан территориясында ауыр медициналық-санитариялық шығындарға әкеп соқтыратын табиғи және техногенді апаттар кешені бар. Төтенше жағдайларда халықты медициналық-санитариялық қамтамасыз ету бойынша, соның ішінде емдік-көшіру, санитариялық-індетке қарсы және басқа да іс-шаралардың жұмыс көлемі төтенше жағдайлардың нақты нәтижелерімен анықталынады: олар зақымданғандарды медициналық көшіру кезеңіне түскендердің санына және олардың жағдайына, дәрігерлердің біліктілігі мен санына, ТЖ ауданындағы зақымданғандарды және емдік-профилактикалық мекемелерді көшіруге арналған жабдықтарға, олардың жабдықтау жағдайларына, медициналық мүліктер қорына байланысты.

Төтенше жағдайлар мен апаттар медицинасы бойынша маман-дәрігерлерді даярлау аса талаптарды қажет етеді. Маман «ерекше» төтенше жағдайларда білікті медициналық жәрдем көрсете білуі керек.

Пәннің мақсаты: төтенше жағдайларда медициналық көмекпен қамтамасыз етуді ұйымдастыруға, сонымен қатар шұғыл жағдайларда білікті медициналық жәрдем көрсете алуға қабілетті мамандарды тереңдете даярлау.

Пәннің міндеттері:

- физикалық, психологиялық, әлеуметтік және мәдени факторларды ескере отырып халыққа білікті және тиімді медициналық жәрдем көрсете білуге үйрету;
- емделушінің мәселелерін шешуге және дәлелді медицина принциптерінің негізінде дұрыс шешім қабылдауға үйрету;
- халыққа медициналық жәрдем көрсетуді ұйымдастыруға және жүзеге асыруға менеджмент принциптеріне үйрету;
- командадағы жұмыста өз дағдысын және озаттық сапалығын бекіту;
- емделушілермен, халықпен және әріптестермен өзара қарым-қатынас кезінде медициналық этикаларды сақтай отырып соған сәйкес коммуникативтік дағдылармен машықтану;
- өзінің кәсіби қызметінде медицинаның ғылыми жетістіктерін қолдана отырып қазіргі ұйымдық, емдік-диагностикалық технологияларды енгізуге дағдылану.

Білім берудің түпкілікті нәтижелері

Резидент:

- Қазақстан Республикасында апат медицинасы қызметін ұйымдастырудың негізгі принциптерін, оның құрылымын (республикалық және территориялық апат медицинасының орталықтары, құрылымдар);
- азаматтық қорғаныс медицинасы қызметінің ұйымдық құрылымын;
- апат медицинасы қызметінің басқа қызметтермен (министрлік пен ведомстволар-

5	Взятие мазков из цервикального канала.
6	Оценка сердцебиения плода.
7	Оценка состояния новорожденного по шкале Апгар.
8	Оценка неврологического статуса, психомоторного и физического развития новорожденного.
Итого: 54 часа	
Экстренная анестезиология и реаниматология	
1	Курация больных.
2	Ведение медицинской документации.
3	Дежурства в отделении.
4	Трахеотомия, трахеостомия (в условиях учебно-клинического центра).
5	Проведение и интерпретация результатов ЭКГ.
6	Внутрисердечные введения лекарственных средств (в условиях учебно-клинического центра).
Итого: 36 часов	
Экстренная психиатрия	
1	Работа в палатах интенсивной терапии и реанимации.
2	Курация больных.
3	Консультирование амбулаторных больных.
4	Ведение медицинской документации.
5	Экспертиза нетрудоспособности психиатрических больных.
6	Санитарно-просветительная работа по профилактике психиатрических заболеваний.
Итого: 18 часов	
Экстренная неврология и нейрохирургия	
1	Работа в палатах интенсивной терапии и реанимации.
2	Курация больных.
3	Ведение медицинской документации.
4	Исследование моторных качеств: поза, мышечный тонус, контрактура, атрофия мышц.
5	Определение чувствительности.
6	Исследование сухожильных рефлексов.
7	Санитарно-просветительная работа по профилактике инсультов.
Итого: 18 часов	

2	Курация больных.
3	Ведение медицинской документации.
4	Наложение мягкой повязки.
5	Вправление вывиха нижней челюсти, головки плечевой кости.
6	Транспортная иммобилизация при переломах трубчатых костей, ключицы, позвоночника.
7	Наложение герметической повязки при открытом пневмотораксе.
8	Пункция плевральной полости при напряженном пневмотораксе.
Итого: 90 часов	
Экстренная детская хирургия	
1	Ведение больных в отделениях хирургического профиля.
2	Изучение и ведение медицинской документации.
3	Работа в приемном покое.
4	Работа в диагностических кабинетах.
5	Работа в отделении реанимации и интенсивной терапии.
6	Работа в травмпункте.
Итого: 36 часов	
Экстренная педиатрия	
1	Работа в палатах интенсивной терапии и реанимации.
2	Курация больных в палатах.
3	Определение группы крови, резус-фактора, проб на совместимость крови донора и реципиента.
4	Все виды инъекций.
5	Катетеризация мочевого пузыря.
6	Проведение очистительных и сифонных клизм.
7	Измерение артериального давления и определение пульса.
8	Дежурства в отделении.
9	Дежурства в приемном покое.
Итого: 54 часа	
Экстренное акушерство и гинекология	
1	Работа в палатах интенсивной терапии и реанимации.
2	Курация больных.
3	Ведение медицинской документации.
4	Работа в кабинете женской консультации.

- дың медициналық қызметтерімен) өзара әрекетін ұйымдастыру принциптерін;
- төтенше жағдайлар кезінде халыққа медициналық көмекті (халыққа емдеу және эвакуациялық қызмет, медициналық іріктеу, азаматтық қорғаныс және төтенше жағдайлар бойынша іс-шараларды жоспарлау, басқа жерге көшірілген халыққа медициналық көмек көрсету, ТЖ ошағынан жарақат алған науқастарды жаппай қабылдауға ауруханаларды даярлау, медициналық жабдықтау, қан қызметін ұйымдастыру) қамтамасыз етуді;
 - төтенше жағдайлар кезінде халықты қорғау тәсілі мен әдісін (инженерлік қорғаныс, жеке қорғаныс, төтенше жағдайлар ошағында санитариялық-гигиеналық іс-шаралар, химиялық, радиациялық бактериологиялық барлау жүргізу тәсілі);
 - төтенше жағдайлар ошағында (табиғи апаттар: жер сілкінісі, су тасқыны, сел, көшкін, табиғи өрттер; техногенді апаттар мен зілзалалар: радиациялық, химиялық, транспорттық, энергетикалық, өрттер мен жарылыстар, экономикалық және саяси-әлеуметтік лаңкестер, індет, эпизоотия, эпифитотия, аштық және т.б.) көрсетілетін медициналық тәсілдерді сипаттауды;
 - төтенше жағдайлар кезінде жаппай залалдану патологиясының (хирургиялық және терапиялық патологиялардың ерекшеліктері, аса қауіпті инфекция, төтенше жағдайлар кезіндегі психикалық бұзылыстар) ерекшеліктерін білуі тиіс.

Резидент:

- төтенше жағдайлар орын алған жерде орналасқан емдеу-профилактикалық мекемелердің, апаттар медицинасы орталығының, медициналық қызмет құрылымдарының жұмысын жоспарлау мен ұйымдастыруды;
- зақым алған науқастардың жаппай түсуі (УЗӘК, радиациялық апат, індет, өндірістік және транспорттық зілзалалар, лаңкестік әрекеттер нәтижесінде пайда болған қауіп ошақтарынан) кезінде ауруханаларды кең таратуды және оның жұмысын ұйымдастыруды;
- төтенше жағдайлар орын алған кезде денсаулық сақтау объектілері жұмысының тұрақтылығын көтеру жөніндегі шараларды іске асыруды;
- төтенше жағдайлар ошағында медициналық ахуалды сараптауды;
- медициналық және эвако-транспорттық іріктеуді жүргізуді;
- АЭС апаты кезінде радиациялық ахуалды бағалауды;
- УЗӘК қалдықтары ошағында химиялық жағдайды бағалауды;
- төтенше жағдайлар ошақтарында індетке қарсы шараларды ұйымдастыру мен жүргізуді;
- төтенше жағдайлар ошағында халыққа медициналық көмекті (медициналық эвакуация кезінде медициналық көмектің барлық түрін көрсетуді, соңынан тиісті жерге көшіруді) қамтамасыз етуді;
- басқа жерге көшіргелі тұрған халыққа медициналық көмекті қамтамасыз етуді;
- медициналық құрылымдар мен мекемелерде жұмыс жасайтын және төтенше жағдайлар кезінде зақымданған жеке құрамды қорғауды ұйымдастыруды;
- зақым алған халыққа емдеу – эвакуациялық көмекті қамтамасыз етуді үйреніп алуы қажет.

Резидент:

- дозиметрлік бақылау жүргізуге;
- жеке дозиметрияны жүргізуге;
- суға, өнімге және жемге радиациялық бақылау жүргізуге;
- ауа, су, азық-түлікке қатты әсер ететін улы заттармен олардың зарарланғандығына химиялық бақылау жүргізуге;
- медициналық іріктеуді өткізуге;
- зақымданған адамға газтұтқышты (мақта-дәке таңғыш, респиратор) кигізуге;
- дегазация жүргізуге;
- дезактивация жүргізуге;
- жүрекке жабық массаж жасауға;
- аққан қанды тоқтатуға;
- зақымданған аймақты иммобилизациялауға;
- ауаөткізгішті енгізуге;
- «Амбу» түріндегі аппарат көмегімен ӨЖВ өткізуге;
- асептикалық және окклюзиялық таңғыштарды таңуға;
- пункциялық коникотомияны жасауға;
- өмірге қауіп – қатер:
 - кардиогенді шок;
 - бронхоспазм синдромы;
 - гипертониялық криз;
 - қарынша фибрилляциясы;
 - жүрек ырғағының бұзылуы;
 - қыспалық статус;
 - инфекциялық-уытты шок;
 - іштеспе;
 - эклампсия;
 - коматоз жағдайында: гипергликемия, гипогликемия, гиперосмолярия;
 - бүйрек функциясының жіті жеткіліксіздігі;
 - бүйрек шаншуы;
 - бауыр шаншуы;
 - бауыр функциясының жіті жеткіліксіздігі;
 - қан тамыр жеткіліксіздігі;
 - тыныс алу жіті жетіспеушілігі;
 - өкпе артериясының тромбоэмболиясы;
 - өкпе қан кетуі туындаған жағдайда алғашқы және шұғыл көмек көрсетуге және диагностикалауға;
- ЭКГ түсіруге және түсіндіруге, жүрек ырғағының барлық бұзылыстарының анализін, жүректегі электр өсінің ауытқуын анықтауға, иректер мен интервалдарды сипаттауды білу, жүректегі негізгі шұғыл жағдайларда ЭКГ-белгілерін анықтауға;
- жалпы клиникалық, биохимиялық және функциялық зерттеу нәтижелерін түсіндіруге;

9	Пункция брюшной полости.
10	Пункция плевральной полости.
11	Определение группы крови, резус-фактора, проб на совместимость крови донора и реципиента.
12	Все виды инъекций.
13	Катетеризация мочевого пузыря.
14	Проведение очистительных и сифонных клизм.
15	Пальпация щитовидной железы.
16	Пальпация молочной железы.
17	Определение калорийности пищи в суточном и недельном рационе, биологической ценности, органолептическое определение качества продуктов и готовых блюд.
18	Измерение артериального давления и определение пульса.
19	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
20	Дежурства в отделении.
21	Дежурства в приемном покое.
Итого: 126 часов	
Экстренные инфекционные заболевания	
1	Работа в палатах интенсивной терапии и реанимации.
2	Курация больных.
3	Ведение медицинской документации.
4	Работа в кабинетах визуальной диагностики.
5	Зондирование и промывание желудка.
6	Санитарно-просветительная работа по профилактике кишечных инфекций.
Итого: 72 часа	
Экстренная хирургия	
1	Работа в палатах интенсивной терапии и реанимации.
2	Курация больных.
3	Ведение медицинской документации.
4	Участие в операциях, лечебно-диагностических манипуляциях.
5	Дежурства в отделении.
Итого: 72 часа	
Экстренная травматология	
1	Работа в палатах интенсивной терапии и реанимации.

4.3 Примерный план самостоятельной работы резидента (СРР) по профилирующим смежным дисциплинам

№	Содержание СРР
Организация и основы деятельности службы медицины катастроф	
1	Работа в качестве помощника врача службы медицины катастроф.
	Итого: 36 часов
Эпидемиология катастроф	
1	Работа в качестве помощника врача службы медицины катастроф.
2	Работа в качестве помощника врача санитарно-эпидемиологической службы.
	Итого: 36 часов
Питание при чрезвычайных ситуациях	
1	Составление программ питания при различных чрезвычайных ситуациях.
	Итого: 36 часов
Защита населения от поражающих факторов чрезвычайных ситуаций	
1	Проведение дозиметрического контроля.
2	Проведение индивидуальной дозиметрии.
3	Проведение радиационного контроля воды, продуктов, фуража.
4	Проведение химического контроля на зараженность сильно действующими ядовитыми веществами воздуха, воды, продовольствия.
5	Проведение медицинской сортировки.
6	Надевание противогаза (ватно-марлевой повязки, респиратора) на пораженного.
7	Проведение дегазации.
8	Проведение дезактивации.
	Итого: 90 часов
Экстренная терапия	
1	Работа в палатах интенсивной терапии и реанимации.
2	Курация больных в палатах.
3	Ведение медицинской документации.
4	Измерение артериального давления и определения пульса на нижних конечностях.
5	Снятие и расшифровка ЭКГ.
6	Интерпретация ЭХОКГ.
7	Интерпретация результатов спирографии.
8	Проведение и интерпретация результатов пикфлоуметрии.

- ларингоскопия өткізуге;
- бронхоскопия өткізуге;
- құрсақ қуысының пункциясын жасауға;
- плевра қуысының пункциясын жасауға;
- қан тобын анықтауға;
- резус-факторды анықтауға;
- донор мен реципиент қанының үйлесімділігі сынағасын анықтауға;
- қуықты катетерлеуге;
- асқазанды сүңгілеуге және жууға;
- тазалағыш және сифон клизмаларын қоюға;
- тәуліктік және апталық рациондағы тағам калориясын анықтауға, биологиялық құндылықтар, өнім мен дайын тағамның сапасын органолептикалық анықтауға;
- жарақатты алғашқы хирургиялық өңдеуге;
- таза және іріңді жараларды хирургиялық таңуға;
- төменде көрсетілген ургентті аурулардың:
 - жіті аппендицит;
 - асқазан мен ұлтабардың тесілген ойықжаралары;
 - асқазан-ішектен қан кету;
 - қысылған жарықтар;
 - ішектің жіті түйнелісі;
 - мезентериалды тамырлардың жіті тромбозы;
 - өттас ауруы және оның асқинулары;
 - жіті панкреатит диагностикасын жасауға, операциялық ем жасауға, операциядан кейінгі кезеңде күтім жасауға;
 - трахеотомияны өткізуге;
 - торакокопияны орындауға;
 - перикард пункциясын орындауға;
 - жүрек пен өкпе жарақаттарын тігуге;
 - магистралды артериялардың стеноздық және окклюзиялық зақымдануы кезінде операция жасауға;
 - жергілікті, аймақтық және жалпы анестезияларды орындауға;
 - аяқ-қолдың әртүрлі зақымдарын репозициялауға;
 - бүйрек және зәр шығару жолдарының жарақаттарын операциялық жолдармен емдеуге;
 - акушериялық құралдармен жұмыс істеуге;
 - акушерия-гинекологиялық қан кету себебінен жасалынатын операцияларды орындауға дағдылануы қажет.

2 Пән сағаттарының бөлінуі

Бейіндеуші пәндер

Пән	Аудиториялық сағаттар			РӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Төтенше жағдайлардың салдарын жою кезінде медициналық-санитариялық көмекпен қамтамасыз етуді ұйымдастыру - 1	396	36	360	198
Төтенше жағдайлардың салдарын жою кезінде медициналық-санитариялық көмекпен қамтамасыз етуді ұйымдастыру - 2	396	36	360	198
Сағаттардың жалпы саны	792	72	720	396

Бейіндеуші шектес пәндер

Пән	Аудиториялық сағаттар			РӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Апаттар медицинасы қызметінің іс-әрекетін ұйымдастыру және оның негізі	72	8	64	36
Апаттар эпидемиологиясы	72	8	64	36
Төтенше жағдайлар кезінде тамақтандыру	72	8	64	36
Төтенше жағдайлардың зақымдайтын факторларынан халықты қорғау	180	18	162	90
Шұғыл терапия	252	24	228	126
Шұғыл жұқпалы аурулар	144	16	128	72
Шұғыл хирургия	144	16	128	72
Шұғыл травматология	180	18	162	90
Балалар шұғыл хирургиясы	72	8	64	36
Шұғыл педиатрия	108	12	96	54
Шұғыл акушерия мен гинекология	108	12	96	54

		позвоночника. Заболевания периферической нервной системы: этиология, патогенез, особенности клинической картины в зависимости от уровня поражения, диагностика и лечение. Полиневропатия. Мононевропатии. Невралгии. Острые нарушения мозгового кровообращения. Дифференциальная диагностика ишемических и геморрагических инсультов. Основные методы лечения НМК и профилактика. Понятие о хронической недостаточности мозгового кровообращения. Диагностика и тактика ведения больного при оказании первичной медико-санитарной помощи.
Итого: 32 часа		
Экстренная токсикология		
1	Организация и структура токсикологической службы в РК. Специализированные и неспециализированные подразделения	Особенности медицинской сортировки на этапах эвакуации. Перечень лечебных и профилактических мероприятий на этапах эвакуации, их последовательность и преемственность. Патогенетические синдромы поражения отравлений по системам и органам человека: сердечнососудистой, нервной, пищеварительной, мочевыделительной, дыхательной систем. Инструментальные и лабораторные методы диагностики отравлений.
2	Реанимация и интенсивная терапия проявлений острых отравлений	Внезапная остановка кровообращения, острая сердечная и сосудистая недостаточность, острые нарушения ритма и проводимости, геморрагический шок. Нарушения дыхания и газообмена, острая почечная и печеночная недостаточности, нарушения кислотно-щелочного состояния. Эфферентная терапия. Гипербарическая оксигенация.
3	Методы детоксикации	Методы стабилизации жизненно-важных функций организма. Методы усиления естественной детоксикации организма. Методы антидотной терапии.
4	Нарушения водно-электролитного баланса и кислотно-щелочного равновесия.	Клиника, лабораторная диагностика нарушений КЩС и ВЭБ. Виды нарушений. Методы коррекции.
Итого: 32 часа		

Экстренная психиатрия		
1	Невротические, связанные со стрессом, и соматоформные расстройства. Поведенческие синдромы, связанные с физиологическими нарушениями и физическими факторами	Особенности медицинской сортировки на этапах эвакуации. Перечень лечебных и профилактических мероприятий на этапах эвакуации, их последовательность и преемственность. Диагностика и дифференциальная диагностика невротических, связанных со стрессом, и соматоформных расстройств. Основные концепции в происхождении невротических расстройств. Клинические типы, проявления невротических расстройств. Сравнительно-возрастные особенности, критические возрастные периоды. Тактика ведения, профилактики и лечения согласно протоколам с позиций доказательной медицины в амбулаторных условиях. Реабилитация. Прогноз. Медико-социальная, военная, судебно-психиатрическая экспертиза. Показания к направлению в стационар.
2	Посттравматические стрессовые, расстройства. Психогенные (реактивные) психозы, посттравматический стрессовый синдром	Диагностика и дифференциальная диагностика реактивных психозов, острой реакции на стресс, посттравматического стресса, расстройств адаптации в амбулаторных условиях. Клинические типы, проявления. Современные достижения в лечении. Реабилитация. Прогноз. Медико-социальная, военная, судебно-психиатрическая экспертиза. Показания к направлению в стационар.
Итого: 32 часа		
Экстренная неврология и нейрохирургия		
1	Воспалительные заболевания головного мозга и его оболочек	Особенности медицинской сортировки на этапах эвакуации. Перечень лечебных и профилактических мероприятий на этапах эвакуации, их последовательность и преемственность. Острые воспалительные заболевания головного мозга и его оболочек (энцефалит, арахноидит, менингит). Сотрясение (ушиб) головного мозга. Распознавание. Первая врачебная помощь. Показания к госпитализации. Тактика ведения больного в до и постгоспитальном периоде.
2	Сосудистые заболевания головного мозга и периферической нервной системы	Клинические проявления основных неврологических синдромов. Диагностика заболеваний периферической нервной системы (корешковый синдром, невриты, плекситы). Остеохондроз

Шұғыл анестезиология мен реаниматология	72	8	64	36
Шұғыл психиатрия	36	4	32	18
Шұғыл неврология мен нейрохирургия	36	4	32	18
Шұғыл токсикология	36	4	32	18
Сағаттардың жалпы саны	1584	168	1416	792

3 Бейіндеуші пәндердің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

3.1 Бейіндеуші пәндер дәрістерінің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
Төтенше жағдайлардың салдарын жою кезінде медициналық-санитариялық көмекпен қамтамасыз етуді ұйымдастыру - 1	
1	Төтенше жағдайлардан алдын ала сақтандыру және оларды жоюдың мемлекеттік жүйесі.
2	Төтенше жағдайлар кезінде денсаулық сақтау ұйымының жұмысын ұйымдастыру негізі. Төтенше жағдайлар кезінде денсаулық сақтау ұйымының жұмыс режимін ауыстыру.
3	Төтенше жағдайлар кездерінде халықты емдеу-көшірумен қамтамасыз ету.
4	Төтенше жағдайлар аймағында ТЖМ іздестіру-құтқару жұмысын қалыптасыру.
5	Төтенше жағдайлар кезінде жаралыларды (жәбірленушілерді) медициналық іріктеу негізі. Далалық көпбейінді госпиталь жұмысын ұйымдастыру.
6	Төтенше жағдайлар кезінде жасалынатын санитариялық-індетке қарсы (алдын алу) іс-шаралар.
7	Жұқпалы аурулардың және биологиялық агенттер жұқтырған көптеген ошақтардың орналасуын анықтау және оларды жою.
8	Төтенше жағдайлар кезінде медициналық көмекпен қамтамасыз ету.
Барлығы: 36 сағат	
Төтенше жағдайлардың салдарын жою кезінде медициналық-санитариялық көмекпен қамтамасыз етуді ұйымдастыру - 2	
1	Төтенше жағдайлардың жіктемесі. Бейбіт замандағы және соғыс уақытындағы төтенше жағдайларда халықты қорғаудың негізгі принциптері мен тәсілдері.
2	Табиғи сипаты бар төтенше жағдайларды жою кезінде медициналық-санитариялық қамтамасыз ету.

3	Техногенді сипаты бар төтенше жағдайларды жою кезінде медициналық-санитариялық қамтамасыз ету.
4	Химиялық және радиациялық апаттардың салдарын жою кезінде медициналық-санитариялық қамтамасыз ету.
5	Көлік және жол-көлік нысанындағы, жарылыс пен өрт кездеріндегі төтенше жағдайларда медициналық-санитариялық қамтамасыз ету.
Барлығы: 36 сағат	

3.2 Бейіндеуші пәндер бойынша семинарлар мен практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы	Мазмұны
Төтенше жағдайлардың салдарын жою кезінде медициналық-санитариялық көмекпен қамтамасыз етуді ұйымдастыру - 1		
1	Төтенше жағдайлардан алдын ала сақтандыру және оларды жоюдың мемлекеттік жүйесі	Төтенше жағдайлардан алдын ала сақтандыру және оларды жою бойынша мемлекеттік жүйені тағайындау, оның құрамы мен атқаратын қызметтері. Төтенше жағдайлар аймағындағы мемлекеттік органдардың – ҚР Үкіметінің, төтенше жағдайлар аймағындағы уәкілетті, жергілікті және атқарушы органдардың құзыреті. ҚР төтенше жағдайлар бойынша Министрліктің рөлі, міндеттері және ұйымдық құрылымы. Апаттар медицинасы қызметінің құрылымы. Төтенше жағдайлар, сонымен қатар әскери қақтығыстар мен лаңкестік әрекеттер кезінде ТЖ МО медициналық қызметінің құрылымы, ұйымы және олардың қызметі. МО медициналық қызметі мен апаттар медицинасының қалыптасуы.
2	Төтенше жағдайлар кезіндегі МО мен ТЖ медициналық қызметінің және сонымен қатар апаттар медицинасының жабдықтары мен іс-әрекетінің жағдайы	Төтенше жағдайлардың медициналық-санитариялық салдары, төтенше жағдайлар кезінде апаттық-құтқару операциясын жүргізу ерекшеліктері. Төтенше жағдайлар кезіндегі санитариялық шығындар, санитариялық шығындардың пайда болу ерекшеліктері, олардың деңгейі, құрылымы, сонымен қатар санитариялық шығындардың динамикасы.

3	Неотложная первая врачебная помощь при неотложных состояниях в гинекологии	Дисфункциональные маточные кровотечения. Острый живот в гинекологии: внематочная беременность, апоплексия яичника; перекрут ножки кисты (кистомы) яичника; перфорация гнойных tuboовариальных образований; пельвиоперитонит. Дифференциальная диагностика. Клинические проявления, диагностика на догоспитальном этапе. Неотложная терапия. Эмпирическая антибиотикотерапия. Диагностика и неотложная терапия при острых воспалительных заболеваниях женских половых органов.
Итого: 96 часов		
Экстренная анестезиология и реаниматология		
1	Реанимационные мероприятия	Особенности медицинской сортировки на этапах эвакуации. Перечень лечебных и профилактических мероприятий на этапах эвакуации, их последовательность и преемственность. Легочно-сердечная реанимация. Диагностика, непрямой массаж сердца, искусственная вентиляция легких. Реанимация при острой коронарной недостаточности и инфаркте миокарда. Реанимация при терминальных состояниях, обусловленных некоторыми экзогенными интоксикациями.
2	Инфузионно-трансфузионная терапия при гиповолемическом шоке	Этиология, патогенез, клиника, диагностика. Программа инфузионной поддержки. Классификация трансфузионных сред. Показания к применению препаратов крови. Современные аспекты влияния гемодинамических кровезаменителей. Посттрансфузионные реакции. Диагностика. Принципы терапии.
3	Интенсивная терапии и реанимация при гнойно-септических осложнениях в хирургической практике	Классификация осложнения. Основные принципы инфузионной терапии. Посиндромная терапия. Классификация кровезаменителей. Принципы иммунокорректирующей терапии. Современные препараты для иммунокоррекции. Показания для проведения экстракорпоральной детоксикации.
Итого: 64 часа		

Экстренное акушерство и гинекология		
1	Неотложная первая врачебная помощь при неотложных состояниях в акушерстве	Особенности медицинской сортировки на этапах эвакуации. Перечень лечебных и профилактических мероприятий на этапах эвакуации, их последовательность и преемственность. Кровотечения во время беременности и родов. Кровотечения в первой половине беременности (самопроизвольный выкидыш, шеечно-перешеечная беременность, пузырный занос). Клиника. Лечение. Кровотечения во второй половине беременности: предлежание плаценты, низкая плацентация, преждевременная отслойка плаценты. Дифференциальная диагностика. Особенности кровотечения при предлежании плаценты и при преждевременной отслойке плаценты. Диагностика. Неотложная терапия. Профилактическая борьба с геморрагическим шоком. Кровотечения в раннем послеродовом периоде. Основные причины. Диагностика. Оказание неотложной помощи. Поздние послеродовые кровотечения. Причины. Оказание неотложной помощи. Профилактика.
2	Акушерские кровотечения	Особенности акушерских кровотечений. Этапность борьбы с акушерскими кровотечениями. Особенности инфузионно-трансфузионной терапии на современном этапе. ДВС-синдром в акушерстве и гинекологии. Неотложная терапия. Профилактика. Шок и терминальные состояния в акушерстве. Шок геморрагический, септический, посттрансфузионный. Геморрагический шок. Реологические нарушения. Стадии геморрагического шока. Принципы неотложной интенсивной помощи при геморрагическом шоке. Шоковый индекс. Профилактика ятрогенных осложнений в лечении шока. Акушерский септический шок. Фазы развития септического шока. Клиника. Диагностика. Интенсивная терапия. Гемотрансфузионный шок. Клиника. Диагностика. Реабилитация. Основные клинические формы шока. Степени шока. Лечение шока и терминальных состояний. Инфузионно-трансфузионная терапия при геморрагическом шоке. Шоковое легкое, шоковая почка.

3	Төтенше жағдайлардан алдын ала сақтандыру және оларды жоюдағы мемлекеттік жүйе ұйымының міндеттері мен негізгі	Төтенше жағдайлардың жалпы сипаттамасы. Төтенше жағдайлардың медициналық-санитариялық салдары. Төтенше жағдайлардан алдын ала сақтандыру және оларды жоюдағы мемлекеттік жүйенің анықтамасы, міндеттері, құрылымының және қызмет атқару принциптері. Төтенше жағдайлардан алдын ала сақтандыру және оларды жоюдағы мемлекеттік жүйе ұйымы. Төтенше жағдайлардан алдын ала сақтандыру және оларды жоюдағы мемлекеттік жүйенің қызмет атқару режимі. Төтенше жағдайлардан алдын ала сақтандыру және оларды жоюдағы мемлекеттік жүйе міндеттері, күшінің құрамы және жабдықтары. Төтенше жағдайларды жоюдағы күштер мен құрал-жабдықтар. Төтенше жағдайлардан алдын ала сақтандыру және оларды жоюдағы жүргізілетін негізгі іс-шаралар.
4	Төтенше жағдайлар кездерінде халықты емдеу-көшірумен қамтамасыз ету	Төтенше жағдайлар кездерінде халықты емдеу-көшірумен қамтамасыз етуді ұйымдастыру. Жаппай адам шығынының туындауымен байланысты жұмыстарды ұйымдастыру. Іс-шаралар кезіндегі жауапты және басқаруды жүзеге асыратын кірігу жүйесі. Медициналық мобилизациялық потенциал.
5	Төтенше жағдайлар кезінде жаралыларды (науқастарды) медициналық іріктеу негізі	Төтенше жағдайлар кезінде жаралыларды (науқастарды) медициналық іріктеу негізі. Іріктеудің түрлері мен алгоритмдері. Төтенше жағдайлар кезінде жаралыларды іріктейтін арнайы медициналық топтар. Төтенше жағдайлар кезіндегі байланыс. Тriage (іріктеу).
6	Төтенше жағдайлар аймағында (өңірінде) медициналық эвакуация кезеңдерінің жұмысын ұйымдастыру	Төтенше жағдайларда алғашқы дәрігерлік жәрдем көрсетуге арналған медициналық эвакуация кезеңдерінің жұмысын ұйымдастыру және күшейту. Медициналық жәрдем көрсету, қабылдау-іріктеу, таңу, көшіру бөлімдерін ұйымдастыру. Төтенше жағдайларда білікті медициналық жәрдем көрсетуге арналған медициналық эвакуация кезеңдерінің жұмысын ұйымдастыру және күшейту.

7	Далалық көпбейінді госпиталь жұмысын ұйымдастыру	Әртүрлі далалық көпбейінді госпитальдар (хирургиялық, уыттық-терапиялық, радиологиялық, терапиялық, туберкулездік және т.б.) жұмысын ұйымдастыру және күшейту. Жарақаттанған науқастарды қабылдауға арналған далалық көпбейінді госпитальдарды күшейту. Далалық көпбейінді госпитальдардың негізгі функциялық құрылымдары.
8	Төтенше жағдайлардың зардаптарын жоюға қатысушыларды медициналық сараптау және оңалту	Құтқарушыларды медициналық сараптау және куәландыру. Апаттан-құтқару кезінде көрсетілетін алдын алу жұмысының тиімділігін бағалау және құтқарушыларды медициналық оңалту. Медициналық сараптауды регламенттейтін нормативтік-құқықтық базалар.
9	Төтенше жағдайларда санитариялық-індетке қарсы іс-шаралармен қамтамасыз етуді ұйымдастыру	Төтенше жағдайларда санитариялық-індетке қарсы іс-шаралармен қамтамасыз ету принциптері мен міндеттері. Төтенше жағдайлардағы санитариялық-індетке қарсы (алдын алу) іс-шаралар. Төтенше жағдайларда тамақтандыруды бақылау, азық-түлікті, суды, тағамдық шикізаттарды қорғау бойынша санитариялық-індетке қарсы іс-шараларды ұйымдастыру және оларға санитариялық сараптау жүргізуді ұйымдастыру. Жұқпалы аурулардың және биологиялық агенттер жұқтырған көптеген ошақтардың орналасуын анықтау және оларды жою бойынша жүргізілетін іс-шаралар. Төтенше індетті жағдайлар кезінде аурухана жұмысында жасалынатын індетке қарсы іс-шаралар. Төтенше жағдайлар аймағында санитариялық-індетке қарсы іс-шараларды ұйымдастыру. Төтенше жағдайларда санитариялық-эпидемиологиялық қызметтің іс-әрекетімен басқаруды ұйымдастыру.
10	Төтенше жағдайлар кезінде халықты медициналық-санитариялық қамтамасыз етуге арналған медициналық жабдықтарды қалыптасу мен мекемелерді ұйымдастыру	Медициналық мүліктердің сипаттамасы және жіктелімі. Медициналық мүліктер есебі. Апаттар медицинасы қызметінің медициналық жабдыкталуын ұйымдастыру негізі. Төтенше жағдайлар кезіндегі жұмысқа дәріхана мекемелерінің дайындығы. Медициналық мүліктермен қамтамасыз етуді басқару. Жоғары дайындық режимінде апаттар медицинасы қызметінде медициналық жабдықтау бөлімінің жұмысын ұйымдастыру.

		Аппендикулярный инфильтрат. Дивертикул Мекелля. Проникающие ранения живота. Диагностика и неотложная терапия при ущемленных грыжах, наиболее часто встречающиеся осложнения. Диагностика и неотложная терапия при закрытой травме органов брюшной полости, клиника ранений паренхиматозных и полых органов, особенности диагностики при закрытых повреждениях органов брюшной полости.
2	Неотложные состояния при острых заболеваниях и травмах органов брюшной и грудной полости	Диагностика и неотложная терапия при повреждениях груди, неотложная помощь на догоспитальном этапе. Холецистит. Дифференциальная диагностика, хирургическая тактика, лечение. Инвагинация кишечника. Лапароскопический и колоноскопический методы лечения инвагинации кишечника. Синдром портальной гипертензии. Показания к хирургическому лечению.
3	Желудочно-кишечные кровотечения	Особенности клиники, тактика, принципы хирургического лечения. Дифференциальная диагностика кровотечений из верхних отделов ЖКТ. Дифференциальная диагностика кровотечений из нижних отделов ЖКТ.
Итого: 64 часа		
Экстренная педиатрия		
1	Организация работы скорой и неотложной медицинской помощи детскому населению. Доказательная медицина	Особенности медицинской сортировки на этапах эвакуации. Перечень лечебных и профилактических мероприятий на этапах эвакуации, их последовательность и преемственность. Организация работы скорой и неотложной медицинской помощи детскому населению. Доказательная медицина.
2	Алгоритм диагностики и неотложной помощи на догоспитальном этапе	Алгоритм диагностики и неотложной помощи на догоспитальном этапе при: гипертермическом, судорожном, бронхо-обструктивном синдромах, дыхательной недостаточности, остром животе, кишечной непроходимости, аппендиците, печеночной колике и др.
3	Алгоритм диагностики и скорой медицинской помощи при неотложных состояниях	Алгоритм диагностики и неотложной помощи при неотложных состояниях в кардиологии, пульмонологии, гастроэнтерологии, нефрологии и гематологии, аллергологии. Реанимационные мероприятия при клинической смерти.
Итого: 96 часов		

		вреждений и ран, методы их обработки и пути профилактики инфекций. Особенности диагностики, принципы травматогенеза при сочетанных повреждениях, лечебные мероприятия на догоспитальном этапе. Особенности травмы опорно-двигательного аппарата у детей.
4	Неотложные состояния при травмах уха, горла и носа, при травмах глаза	Принципы диагностики и лечения при ранениях и инородных телах. Диагностика и неотложная терапия при переломах костей носа, носовых кровотечениях, внутричерепных осложнениях заболеваний носа и придаточных пазух. Диагностика и неотложная терапия при травмах глотки, гортани и пищевода, нагноительных процессах и инородных телах. Особенности тактики и ведения при минно-взрывной травме, при огнестрельных ранениях. Клинические проявления и неотложная помощь при остром приступе глаукомы. Характеристика ранений, термических и химических ожогов глаза, принципы неотложной помощи, показания к госпитализации.
5	Неотложные состояния при травмах нервной системы	Классификация и диагностика черепно-мозговой травмы, клиническое течение различных типов коммоционно-контузионного синдрома, общие принципы их лечения на догоспитальном этапе. Классификация и диагностика травм спинного мозга, принципы лечения, особенности транспортировки. Классификация, диагностика и лечение при судорожных состояниях, особенности развития у детей. Классификация, диагностика и неотложная помощь при острых нарушениях мозгового кровообращения. Диагностика и неотложная помощь при острых воспалительных заболеваниях головного и спинного мозга и его оболочек.
Итого: 162 часа		
Экстренная детская хирургия		
1	Неотложные состояния при острых заболеваниях и травмах органов брюшной и грудной полости	Особенности медицинской сортировки на этапах эвакуации. Перечень лечебных и профилактических мероприятий на этапах эвакуации, их последовательность и преемственность. Диагностика и неотложная терапия при остром аппендиците, особенности диагностики в детском возрасте.

11	Апаттар медицинасы қызметінде кадрларды даярлау	Апаттар медицинасы қызметі жұмысының ерекшеліктері және дәрігерлерінің кәсіби даярлығына қойылатын талаптар. Апаттар медицинасы қызметінде кадрларды даярлау жүйесі. Азаматтық қорғаныс медициналық қызметінің жеке құрамын даярлауды ұйымдастыру.
Барлығы: 360 сағат		
Төтенше жағдайлардың салдарын жою кезінде медициналық-санитариялық қамтамасыз етуді ұйымдастыру – 2		
1	Төтенше жағдайларда халықты қорғауды ұйымдастыру	Қорғаудың негізгі принциптері мен тәсілдері. Халықты құлақтандыру. Қорғаныш құрылыстарының сипаттамасы. Жеке қорғаныш жабдықтарының сипаттамасы. Жеке қорғаныш жабдықтарымен қамтамасыз ету, оларды жинау, сақтау және беру тәртібі. Халықты көшіру. Радиациялық, химиялық және бактериологиялық бақылауларды ұйымдастыру. Халықты қорғау (жүріс-тұрыс) режимі. Арнайы өңдеу.
2	Техногенді (антропогенді сипаты бар) төтенше жағдайлардың салдарын жою кезінде медициналық-санитариялық қамтамасыз ету	Жарылыстар мен өрт кездеріндегі төтенше жағдайларда медициналық-санитариялық қамтамасыз ету. Лаңкестік әрекеттер мен жергілікті қарулы қақтығыстар кездерінде медициналық-санитариялық қамтамасыз ету ерекшеліктері.
3	Іздестіру-құтқару қызметі	Іздестіру және құтқару кезіндегі қызметтің түрлері. Әртүрлі қатысушы жақтар (рөлі, міндеттері, потенциалы). Жергілікті қоғамдастықтың рөлі және олардың дайындығы. Денсаулық сақтау секторының рөлі мен дайындығы. UN INSARAG ұсыныстары. Халықаралық жәрдем. Іздестіру және құтқару бойынша команда құру.
4	Химиялық апаттардың салдарын жою кезінде медициналық-санитариялық қамтамасыз ету	Қауіпті апаттық химиялық заттардың жіктемесі және қысқаша сипаттамасы. Химиялық апат ошақтарын анықтау және олардың сипаттамасы. Химиялық жағдайын бағалау туралы түсінік. Химиялық апаттар салдарын жою кезінде медициналық-санитариялық қамтамасыз ету негізі.

5	Радиациялық апаттардың салдарын жою кезінде медициналық-санитариялық қамтамасыз ету	Радиациялық апаттардың жіктелуі және қысқаша сипаттамасы. Сәулелену салдарының қысқаша медициналық сипаттамасы. Жіті және созылмалы сәулесок аурулары туралы түсінік. Радиациялық апаттардың салдарын жою кезінде медициналық-санитариялық қамтамасыз ету негізі.
6	Көлік және жол-көлік нысанындағы төтенше жағдайларда медициналық-санитариялық қамтамасыз ету	Көлік және жол-көлік нысанындағы төтенше жағдайлардың сипаттамасы. Жарылыс- және өрт қауіпі бар төтенше жағдайлардың сипаттамасы. Көлік және жол-көлік нысанындағы, жарылыс пен өрт кездеріндегі төтенше жағдайларда медициналық-санитариялық қамтамасыз ету негізі. Лаңкестік әрекеттер мен жергілікті қарулы қатығыстар кездерінде медициналық-санитариялық қамтамасыз ету ерекшеліктері.
7	Табиғи сипаты бар (дүлей апат) төтенше жағдайлар кезінде медициналық-санитариялық қамтамасыз ету	Жер сілкіну сипаттамасы. Жер сілкіну салдарын жою кезінде медициналық-санитариялық қамтамасыз етуді ұйымдастыру негізі. Топан су басу. Борандар, дауылдар, циклондар, құйындар. Сел тасқындары, қар көшкіндері. Орман және алқап өрттері. Табиғи апаттардың салдарын жою кезіндегі медициналық-санитариялық қамтамасыз ету негізі.
8	Соғыс кезінде зықымдану ошағындағы халыққа медициналық жәрдем көрсетуді ұйымдастыру	Азаматтық қорғаныс іс-шарасын өткізу кезінде халықты медициналық қамтамасыз етудің жалпы жағдайы. Ядролық жарылыстың қысқаша сипаттамасы және зақымдайтын факторлары. Ядролық зақымдану ошағының сипаттамасы. Ядролық жарылыс ошағындағы әртүрлі зақымдар. Әртүрлі зақымдар кезінде медициналық жәрдем көрсетуді ұйымдастырудың негізі.
9	Ядролық зақымдану ошағында медициналық жәрдем көрсетуді ұйымдастырудың негізі	Радиоактивті ластану аймағының сипаттамасы. Ядролық зақымдану ошағындағы санитариялық шығындардың мүмкін болатын көлемі және құрылымы. Жаппай зақымдану ошағында азаматтық қорғаныс күшін топтастыруды ұйымдастыру. Ядролық зақымдану ошағында алғашқы медициналық жәрдем көрсетуді ұйымдастыру. Ядролық зақымдану ошағында мамандандырылған медициналық жәрдем көрсетуді ұйымдастыру.

3	Алгоритм диагностики, дифференциальной диагностики, оперативного лечения, послеоперационного ведения при экстренных сосудистых и урологических состояниях	Травмы мочевого пузыря, уретры, мочеточников и почек. Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения. Мочекаменная болезнь. Осложнения.
4	Гнойные заболевания, раневая инфекция	Фурункул, карбункул, гидраденит, абсцесс, флегмона, лимфаденит, панариций, сепсис, гангрена. Клиника. Лечение.
Итого: 128 часов		
Экстренная травматология		
1	Эпидемиология травматизма при различных видах чрезвычайных ситуаций	Особенности медицинской сортировки на этапах эвакуации. Перечень лечебных и профилактических мероприятий на этапах эвакуации, их последовательность и преемственность. Диагностический и тактический алгоритм при ведении различных травм. Неотложная первая врачебная помощь больным, имеющим ранения, ожоги, отморожения, травмы, при массовом поступлении их из очага катастрофы на этап общей врачебной (семейной) практики. Организация травматологической помощи пострадавшим с тяжелыми сочетанными и комбинированными травмами.
2	Неотложные состояния при травмах органов брюшной и грудной полости	Диагностика и неотложная терапия при закрытой травме органов брюшной полости, клиника ранений паренхиматозных и полых органов, особенности диагностики при закрытых повреждениях органов брюшной полости. Диагностики и неотложная терапия при повреждениях груди, механизмы развития острой дыхательной недостаточности, принципы лечения различных видов пневмоторакса, тактика при гемотораксе. Пункция плевральной полости при клапанном пневмотораксе.
3	Неотложные состояния при травмах опорно-двигательного аппарата	Структура повреждений при травмах опорно-двигательного аппарата, значение обезболивания и борьбы с шоком. Диагностика и неотложная помощь при повреждениях мягких тканей, переломах и вывихах, при повреждениях костей таза и позвоночника. Классификация открытых по

3	Неотложные состояния в инфектологии	Инфекционно-токсический шок. Гиповолемический шок. Острая печеночная энцефалопатия. Отек мозга. ДВС-синдром. Этиология. Диагностика. Дифференциальная диагностика. Неотложная помощь.
4	Детские инфекционные болезни	Кишечные инфекции. Острая диарея у детей. Диагностика, лечение. Пищевые токсикоинфекции. Респираторные инфекции. Грипп. Парагрипп. РС-инфекции. Классификация токсических состояний у детей. Интенсивная терапия и реанимация. Нарушения водно-электролитного баланса и их коррекция. Нейротоксикоз. Принципы неотложной помощи. Воздушно-капельные инфекции. Дифтерия. Паротитная инфекция. Корь и краснуха. Скарлатина. Менингококковая инфекция.
Итого: 128 часов		
Экстренная хирургия		
1	Алгоритм диагностики, дифференциальной диагностики, оперативного лечения, послеоперационного ведения при экстренных абдоминальных, торакальных состояниях	Острый аппендицит. Прободная язва желудка. Дифференциальная диагностика, хирургическая тактика. Лечение. Закрытые травмы органов брюшной полости. Проникающие ранения живота. Перитонит. Дифференциальная диагностика, хирургическая тактика. Лечение. Острый холецистит. Острый панкреатит. Желудочно-кишечные кровотечения. Дифференциальная диагностика кровотечений из верхних и нижних отделов ЖКТ. Хирургическая тактика. Особенности медицинской сортировки на этапах эвакуации. Перечень лечебных и профилактических мероприятий на этапах эвакуации, их последовательность и преемственность. Лечение. Заболевания плевры, плевральной полости. Пневмоторакс, плевриты, эмпиема плевры.
2	Алгоритм диагностики, дифференциальной диагностики, оперативного лечения, послеоперационного ведения при экстренных гепатобилиарных, колопроктологических состояниях	Болезни желчного пузыря и желчевыводящих путей. Желчекаменная болезнь. Синдром портальной гипертензии. Показания к хирургическому лечению. Геморрой, выпадение прямой кишки, проктит, парапроктит. Клиника. Лечение.

10	Химиялық зақымдану ошағында медициналық жәрдем көрсетуді ұйымдастырудың негізі	Химиялық қарудың қысқаша сипаттамасы. Улы зарттармен зақымдану. Уыттармен зақымдану. Адам өміріне төнетін қауіп-қатерлер. Денсаулық жағдайын экспресс-бағалау. Төтенше жағдайлар кезінде жауап беру іс-шаралары бойынша жұмыс ұйымдастыру. Денсаулық сақтау секторының, соның ішінде ауруханалық мекемелердің дайындығы мен жауапкершілік іс-шаралары. Химиялық және радиологиялық апаттардан кейін денсаулық жағдайын қадағалау. Халықаралық координация мен ынтымақтастық. Республикадағы осы жағдайларды анықтау.
Барлығы: 360 сағат		

3.3 Бейіндеуші пәндер бойынша резидент өзіндік жұмысының (РӨЖ) тақырыптық жоспары үлгісі

№	РӨЖ мазмұны
1	Дозиметриялық бақылауды өткізу.
2	Жеке дозиметрияны өткізу.
3	Су, азық-түлік, жемшөптерге радиациялық бақылау өткізу.
4	Ауаның, судың, тағамның улы заттармен зарарланғандығына химиялық бақылау өткізу.
5	Медициналық іріктеуді жүргізу.
6	Зақым алған тұлғаға газтұтқыш (мақта-дәке таңғыш, респиратор) кигізу.
7	Дегазациялар жүргізу.
8	Дезактивациялар жүргізу.
9	Апаттар медицинасы қызметі дәрігерінің көмекшісі ретінде жұмыс істеу.
10	Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет дәрігерінің көмекшісі ретінде жұмыс істеу.
11	Еңбекке уақытша және тұрақты жарамсыздықты сараптау бойынша ДБК кабинетінде жұмыс істеу.
12	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
13	Төтенше жағдайлар кезінде ауруханалық мекемелердің әрекет ету (The Gob Action Sheets), ауруханалық мекемелердің қор (резервтік) жоспарлары.
14	Дағдарыс жағдайына аурухананың дайындық Бағдарламасын өңдеу.
15	Төтенше жағдайлардағы жұмысқа медициналық және парамедициналық қызметкерлерді стандарттық даярлау бойынша бағдарламаны өңдеуге қатысу.

16	Науқастарды іріктеуде ауруханаға (қабылдау бөлімшесіне) жағдай жасаудағы ұсыныстарды өңдеу.
17	Жедел жәрдем линиясының бригадасындағы дәрігердің көмекшісі ретінде науқастарға қызмет ету.
Барлығы: 396 сағат	

4 Бейіндеуші шектес пәндердің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

4.1. Дәрістерінің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
Апаттар медицинасы қызметінің іс-әрекетін ұйымдастыру және оның негізі	
1	Бейбіт замандағы және соғыс уақытындағы төтенше жағдайларда халықты қорғаудың негізгі принциптері мен тәсілдері.
2	Қауіп-қатерлер кезінде басқару және төтенше жағдайларға дайындық.
3	Төтенше жағдайлардың медициналық-санитариялық салдарлары.
4	Жаппай зақымдану жағдайларында жедел басқару. Зақымдану бағасы және қажеттілік анализі (DANA).
Барлығы: 8 сағат	
Апаттар эпидемиологиясы	
1	Төтенше жағдайлар кезіндегі эпидемиологияның рөлі және негізгі принциптері.
2	Эпидемиологиялық әдістер және оларды төтенше жағдайлар кезінде қолдану.
3	Төтенше жағдайлар кезіндегі эпидемиология деректерінің сапасы.
4	Төтенше жағдайлар кезіндегі халықаралық медициналық-санитариялық ережелер.
Барлығы: 8 сағат	
Төтенше жағдайлар кезінде тамақтандыру	
1	Төтенше жағдайлар кезінде тамақтандыруды ұйымдастыру негізі.
2	Төтенше жағдайлар кезінде тамақтандыруды ұйымдастыруды санитариялық-эпидемиологиялық бақылау негізі.
3	Төтенше жағдайлар кезінде тағам қажеттілігі мен қауіпсізділігін бағалау.
4	Өртүрлі төтенше жағдайлар кезінде тағамды тарату және тамақтандыру бағдарламасы.
5	Патологиялық жағдайлар кезінде заттар алмасуының бұзылыстарын реттеу.
Барлығы: 8 сағат	

	тактики ведения при синдромах поражения органов моче-выделительной системы	стика. Дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Лечение. Лихорадочные состояния урологических больных. Кровотечения почек и мочевыводящих путей.
6	Алгоритмы дифференциальной диагностики, тактики ведения при синдромах поражения органов кроветворной системы	Анемии. Лейкозы. Геморрагические васкулиты. Тромбоцитопении. Наследственно-обусловленные заболевания крови. Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Неотложные состояния при поражениях органов кроветворной системы.
7	Алгоритмы дифференциальной диагностики, тактики ведения при синдромах поражения органов эндокринной системы	Сахарный диабет. Заболевания щитовидной железы. Поражения гипоталамо-гипофизарной системы. Заболевания надпочечников. Болезни паращитовидных желез. Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Неотложные состояния при эндокринных заболеваниях.
Итого: 228 часов		
Экстренные инфекционные болезни		
1	Организация помощи населению в РК при инфекционных заболеваниях.	Особенности медицинской сортировки на этапах эвакуации. Перечень лечебных и профилактических мероприятий на этапах эвакуации, их последовательность и преемственность. Законодательные и нормативные документы по борьбе с инфекционными заболеваниями. Анализ деятельности инфекционной службы, учетно-отчетная документация. Кишечные инфекции. Особо опасные инфекции. Клинические протоколы диагностики и лечения.
2	Вирусные гепатиты. Клиническая лабораторная диагностика инфекционных болезней	Острые и хронические вирусные гепатиты. Клинические протоколы диагностики и лечения. Неотложная помощь при острой печеночной энцефалопатии. Клинико-лабораторная диагностика инфекционных заболеваний в условиях поликлиники и стационара. Лабораторная диагностики вирусных гепатитов. Маркерный спектр. Современные методы диагностики (ИФА, ПЦР).

4	Готовность больничных учреждений к условиям, где имеются массовые человеческие жертвы - 2	Программа готовности больницы к кризисной ситуации. Создание условий в больницах для сортировки больных, приемных отделений. Стандартизованная подготовка медицинского и парамедицинского персонала для работы в условиях чрезвычайных ситуаций. Организация и проведение учений.
Итого: 162 часа		
Экстренная терапия		
1	Алгоритмы неотложной помощи на догоспитальном этапе. Принципы оказания терапевтической помощи на догоспитальном этапе	Экстренная медицинская помощь при чрезвычайных ситуациях. Организация медицинской сортировки на этапах медицинской эвакуации и в организациях здравоохранения. Содержание видов и объемов медицинской помощи в системе лечебно-эвакуационных мероприятий.
2	Алгоритмы дифференциальной диагностики, тактики ведения при синдромах поражения органов дыхания	Клиническая картина, диагностика и неотложная медицинская помощь при крупозной пневмонии, остром бронхолите, бронхиальной астме, плевритах, спонтанном пневмотораксе. Неотложная медицинская помощь при кровохаркании и легочном кровотечении. Острая дыхательная недостаточность. Неотложные аллергические состояния.
3	Алгоритмы дифференциальной диагностики, тактики ведения при синдромах поражения органов кровообращения	Неотложные кардиологические состояния. Тахикардии. Брадикардии. Стенокардия. Острый инфаркт миокарда. Кардиогенный отек легких. Кардиогенный шок. Гипертензивные кризы. Острая гипертоническая энцефалопатия. Тромбоэмболия легочной артерии. Расслаивающаяся аневризма аорты. Принципы оказания терапевтической помощи. Интерпретация данных лабораторной, инструментальной диагностики.
4	Алгоритмы дифференциальной диагностики, тактики ведения при синдромах поражения органов желудочно-кишечного тракта	Гастроэзофагеальная рефлюксная болезнь (ГЭРБ). Нязвенные желудочные и кишечные диспепсии. Язвенная болезнь. Болезни желчного пузыря и желчевыводящих путей. Болезни поджелудочной железы. Гепатиты и циррозы. Неспецифический язвенный колит. Дифференциальная диагностика, клиника, лечение, атипичные формы. Кровотечение из пищеварительного тракта.
5	Алгоритмы дифференциальной диагностики,	Инфекции мочевых путей. Нефриты. Почечная недостаточность. Мочекаменная болезнь. Диагно-

Төтенше жағдайлардың зақымдайтын факторларынан халықты қорғау	
1	Қазақстан Республикасында Азаматтық қорғанысты ұйымдастырудың негізгі міндеттері, принциптері мен тәртібі.
2	Бейбіт замандағы және соғыс уақытындағы төтенше жағдайларда халықты қорғаудың негізгі принциптері мен тәсілдері. Инженерлік қорғау.
3	Қазақстан Республикасының территориясында кездесетін сұрапыл апаттар. Сұрапыл апаттардың пайда болуы кезіндегі халықтың әрекеті.
4	Халықты көшіру. Халықты көшіруде медициналық-санитариялық камтамасыз етуді ұйымдастыру.
5	Төтенше жағдайлардағы жұмысқа емдеу-профилактикалық мекемелердің дайындығы. Емдеу-профилактикалық мекемелерді көшіру.
Барлығы: 18 сағат	
Шұғыл терапия	
1	Госпитальға дейінгі кезеңде терапиялық жәрдем көрсету принциптері. Госпитальға дейінгі кезеңде көрсетілетін шұғыл жәрдем көрсету алгоритмі.
2	Медициналық эвакуация кезеңінде және денсаулық сақтау ұйымдарында медициналық іріктеуді ұйымдастыру.
3	Тыныс алу мен қанайналым бұзылыстарының синдромдары.
4	Асқазан-ішек жолдары ағзаларының, зәр шығару жүйесінің зақымдану синдромдары.
5	Қан түзетін ағзалардың, эндокриндік жүйелердің зақымдану синдромдары.
Барлығы: 24 сағат	
Шұғыл жұқпалы аурулар	
1	Қазақстанда инфекциялық бақылауды ұйымдастыру.
2	Топтар бойынша диагностика мен емдеу алгоритмдері: ішек инфекциялары, аэрогендік, парентералдық, сыртқы жамылғы инфекциялары, аса қауіпті және карантиндік инфекциялар.
3	Биолаңкестікке күдіктенген кезде жүргізілетін ұйымдық және емдік-диагностикалық іс-шаралар.
Барлығы: 16 сағат	
Шұғыл хирургия	
1	Госпитальға дейінгі кезеңде хирургиялық жәрдем көрсету принциптері.
2	Құрсақтық және кеуделік шұғыл жағдайлар кезіндегі диагностика, саралау диагностикасы, операциялық ем, операциядан кейінгі жүргізу алгоритмдері.
3	Гепатобилиарлық, колопроктологиялық шұғыл жағдайлар кезіндегі диагностика, саралау диагностикасы, операциялық ем, операциядан кейінгі жүргізу алгоритмдері.

4	Тамыр және урологиялық шұғыл жағдайлар кезіндегі диагностика, саралау диагностикасы, операциялық ем, операциядан кейінгі жүргізу алгоритмдері.
Барлығы: 16 сағат	
Шұғыл травматология	
1	Әртүрлі төтенше жағдайлар кезіндегі жарақаттанушылық эпидемиологиясы.
2	Әртүрлі жарақаттарды жүргізу кезіндегі диагностикалық және тактикалық алгоритмдер.
3	Ауыр жанамаласқан және курама жарақаттары бар жәбірленушіге көрсетілетін травматологиялық жәрдемді ұйымдастыру.
Барлығы: 18 сағат	
Балалар шұғыл хирургиясы	
1	Балалардағы негізгі шұғыл хирургиялық аурулар клиникасының диагностикасының, емнің ерекшеліктері.
2	Балалардағы шұғыл хирургиялық аурулар кезінде операциялық әрекеттерді орындау техникасы.
Барлығы: 8 сағат	
Шұғыл педиатрия	
1	Госпитальға дейінгі кезеңде шұғыл жәрдем көрсету алгоритмі.
2	Тыныс алу ағзалары мен қанайналым зақымдануы синдромдары кезіндегі рационалды саралау диагностикасының, жүргізу тәсілінің алгоритмі.
3	Асқазан-ішек жолдары ағзаларының, зәр шығару жүйесінің зақымдану синдромдары кезіндегі рационалды саралау диагностикасының, жүргізу тәсілінің алгоритмі.
4	Қан түзетін ағзалардың, эндокриндік жүйелердің зақымдану синдромдары кезіндегі рационалды саралау диагностикасының, жүргізу тәсілінің алгоритмі.
Барлығы: 12 сағат	
Шұғыл акушерия мен гинекология	
1	Госпитальға дейінгі кезеңде акушерия-гинекологиялық жәрдем көрсету принциптері.
2	Гинекологиялық шұғыл жағдайлар кезіндегі диагностика, саралау диагностика, операциялық ем, операциядан кейін жүргізу алгоритмдері.
3	Гинекологиялық практикадағы қан кету - түрлері, клиникалық көрінісі, емдеу тәсілі.
Барлығы: 12 сағат	
Шұғыл анестезиология мен реаниматология	
1	Өмірге қауіп төндіретін әртүрлі жағдайлар кезіндегі интенсивтік терапия мен реанимациялық іс-шаралар алгоритмдері.

Питание при чрезвычайных ситуациях		
1	Продовольствие и питание в условиях кризиса	Последствия различных видов катастроф для пищевой цепи. Различные виды нарушений питания и программ питания. Безопасность продовольствия и его распределение. Роль сектора здравоохранения, выявление проблем в республике Основы санитарно-эпидемиологического надзора за организацией питания в условиях чрезвычайных ситуаций.
2	Временные поселения при чрезвычайных ситуациях	Выбор места, минимально необходимые объемы (вода, канализация, продовольствие, укрытие, электроэнергия, связь). Организация временного поселения и роли и обязанности различных министерств, вовлечение местного населения. Выявление проблем в республике, заслуживающих дальнейшего внимания.
Итого: 64 часа		
Защита населения от поражающих факторов чрезвычайных ситуаций		
1	Этапы создания и развития системы защиты населения, территорий и объектов в чрезвычайных ситуациях мирного и военного времени	Создание местной противовоздушной обороны (МПВО), задачи и роль. Реорганизация в Гражданскую оборону. Структура штабов Гражданской обороны. Государственная комиссия по чрезвычайным ситуациям.
2	Основные задачи, принципы и порядок организации Гражданской обороны в Республике Казахстан	Роль и основные задачи Гражданской обороны по защите населения, территории, объектов от применения современных средств поражения, чрезвычайных ситуаций природного и технического характера, общие принципы организации Гражданской обороны в Республике Казахстан, руководство Гражданской обороной в Республике Казахстан, обеспечения выполнения мероприятий Гражданской обороны.
3	Готовность больничных учреждений к условиям, где имеются массовые человеческие жертвы - 1	План реагирования больничного учреждения при условиях чрезвычайных ситуаций (The Gob Action Sheets). Резервные планы больничного учреждения. Объединение больничных учреждений в сеть. Обеспечение бесперебойности основных услуг. Анализ уязвимости больничного учреждения.

3	Управление службой медицины катастроф	Определение, направления и содержание управления. Система управления службой медицины катастроф. Основы планирования медико-санитарного обеспечения населения в чрезвычайных ситуациях. Организация взаимодействия службы медицины катастроф. Управление службой медицины катастроф в ходе ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций. Учет и отчетность в системе службы медицины катастроф.
4	Задачи и организационная структура медицинской службы гражданской обороны	Силы и средства ликвидации чрезвычайных ситуаций в РК Задачи, принципы организации и ведения гражданской обороны. Задачи и основы организации медицинской службы гражданской обороны.
Итого: 64 часа		
Эпидемиология катастроф		
1	Алгоритмы проведения эпидемиологических исследований при чрезвычайных ситуациях	Роль эпидемиологии при чрезвычайных ситуациях. Организация работ с данными во время кризиса (типы собираемых данных, ограничения, обработка и их использование). Показатели здравоохранения в условиях чрезвычайных ситуаций. Ограничивающие факторы, системы наблюдения, международные медико-санитарные правила. Проект SPHERE. Эпидемиологические индикаторы при чрезвычайных ситуациях. Качество данных в эпидемиологии при чрезвычайных ситуациях и катастрофах.
2	Организация медико-санитарного обеспечения эвакуации	Общие положения. Организация оказания медицинской помощи при эвакуации населения. Санитарно-гигиенические и противоэпидемические мероприятия при эвакуации населения и в местах его размещения (расселения). Медико-санитарное обеспечение рабочих и служащих объектов, продолжающих производственную деятельность.
3	Работа со средствами массовой информации в кризисной ситуации	Оповещение о потенциальной опасности. Принципы оповещения о потенциальной опасности. Роль сектора здравоохранения в информировании общественности в условиях чрезвычайной ситуации. Отношения со средствами массовой информации.
4	Подготовка кадров службы медицины катастроф	Особенности работы и требования к профессиональной подготовленности врача службы медицины катастроф. Система подготовки кадров службы медицины катастроф. Организация подготовки личного состава медицинской службы гражданской обороны.
Итого: 64 часа		

2	Реанимациядан кейін туындайтын аурулар, патогенезі, болжамы, науқастарға күтім жасау принциптері.
Барлығы: 8 сағат	
Шұғыл психиатрия	
1	Төтенше жағдайлардың психологиялық аспектілері.
2	Шұғыл психиатриялық патологиялар кезіндегі рационалды саралау диагностикасының, жүргізу тактикасының алгоритмі.
Барлығы: 4 сағат	
Шұғыл неврология мен нейрохирургия	
1	Шұғыл неврологиялық патологиялар кезіндегі рационалды саралау диагностикасының, жүргізу тәсілінің алгоритмі.
2	Бас-ми және жұлын жарақаттарының клиникасы, диагностикасы және оларды жүргізу тәсілі.
Барлығы: 4 сағат	
Шұғыл токсикология	
1	ТЖ кезінде токсикологиялық жәрдем көрсету принциптері.
2	Тұрмыстық, өнеркәсіптік және басқа да жіті уланулардың диагностикасы мен емі.
Барлығы: 4 сағат	

4.2 Практикалық сабақтары мен семинарларының тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы	Мазмұны
Апаттар медицинасы қызметінің іс-әрекеттерін ұйымдастыру және оның негізі		
1	Қауіп-қатерлер кезінде басқару және төтенше жағдайларға дайындық - 1	Республиканың басты сипаттамасы: республикадағы апаттар мен төтенше жағдайлар оқиғалары, республикаға және халыққа төндіретін потенциалдық қауіптіліктер. Төтенше жағдайлар мен азаматтық қорғаныс аймағындағы қоғамдық және құқықтық қатынастарды, ұйымдар мен азаматтардың құқығы мен міндеттерін төтенше жағдайлардан алдын ала сақтандыру және оларды жою бойынша жүргізілетін іс-шаралардың жұмысын реттейтін ҚР жүріп тұрған заңдары.

2	Қауіп-қатерлер кезінде басқару және төтенше жағдайларға дайындық - 2	Жергілікті тұрғындарға қатынасты қауіп-қатерлер кезінде басқару. Төтенше жағдайларда қоғамдық қауіпсіздіктің және іс-әрекетті басқарудың тұжырымдамалық базасы. Қауіп-қатерлер кезінде басқару үдерісі. Дәлсіздік анализі. Төтенше жағдайларға дайындық кезіндегі бағдарлама және оның компоненттері. Оны жүзеге асыруды шектейтін мәселелер мен факторларды анықтау.
3	Апаттар медицинасы қызметімен басқару	Басқарудың анықтамасы, бағыты мен құрамы. Апаттар медицинасы қызметімен басқару жүйесі. Төтенше жағдайларды халыққа медициналық-санитариялық қызмет көрсетуді жоспарлау негізі. Апаттар медицинасы қызметінің өзара әрекетін ұйымдастыру. Төтенше жағдайлардың салдарын жою жолында апаттар медицинасы қызметімен басқару. Апаттар медицинасы қызметі жүйесіндегі есеп пен есеп беру.
4	Азаматтық қорғаныс медициналық қызметінің міндеттері мен ұйымдық құрылымы	ҚР төтенше жағдайларды жою күштері мен жабдықтары. Ұйымның міндеттері, принциптері және азаматтық қорғанысты жүргізу. Азаматтық қорғаныс медициналық қызметін ұйымдастыру міндеттері мен негізі.
Барлығы: 64 сағат		
Апаттар эпидемиологиясы		
1	Көшіру кезінде медициналық-санитариялық көмекпен қамтамасыз етуді ұйымдастыру	Жалпы жағдайы. Халықты көшіру кезінде медициналық жәрдем көрсетуді ұйымдастыру. Халықты көшіру және оларды орналастыру (жайғастыру) кезінде жүргізілетін санитариялық-гигиеналық және індетке қарсы іс-шаралар. Өндіріс жұмысшылары мен қызметкерлерін медициналық-санитарлық қамтамасыз ету.
2	Төтенше жағдайлар кезінде эпидемиологиялық зерттеу жұмыстарын жүргізу алгоритмдері	Төтенше жағдайлар кезіндегі эпидемиологияның рөлі. Дағдарыс кезінде деректермен жұмыс істеуді ұйымдастыру (жиналған деректердің типтері, шектелуі, өңдеу және оларды қолдану). Төтенше жағдайлар кезіндегі денсаулық сақтау көрсеткіштері. Шектету факторлары, бақылау жүйесі, халықаралық медициналық-санитариялық ережелер. SPHERE жобасы. Төтенше жағдайлар кезіндегі эпидемиологиялық индикаторлар. Төтенше жағдайлар мен апаттар кезіндегі эпидемиологиядағы деректердің сапасы.

Экстренная психиатрия	
1	Психологические аспекты чрезвычайных ситуаций.
2	Алгоритм рациональной дифференциальной диагностики, тактики ведения экстренной психиатрической патологии.
Итого: 4 часа	
Экстренная неврология и нейрохирургия	
1	Алгоритм рациональной дифференциальной диагностики, тактики ведения экстренной неврологической патологии.
2	Клиника, диагностика и ведение черепно-мозговых и спинальных травм.
Итого: 4 часа	
Экстренная токсикология	
1	Принципы оказания токсикологической помощи при ЧС.
2	Диагностика и лечение острых бытовых, производственных и иных отравлений.
Итого: 4 часа	

4.2 Примерный тематический план семинаров и практических занятий по профилирующим смежным дисциплинам

№	Тема	Содержание
Организация и основы деятельности службы медицины катастроф		
1	Управление рисками и готовность к чрезвычайным ситуациям - 1	Ключевые характеристики республики: история катастроф и чрезвычайных ситуаций в республике, потенциальная опасность, угрожающая республике и населению. Действующие законы РК, регулирующие общественные и правовые отношения в области чрезвычайных ситуаций и гражданской обороны, права и обязанности организаций, граждан в области чрезвычайных ситуаций и Гражданской обороны, мероприятия по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций.
2	Управление рисками и готовность к чрезвычайным ситуациям - 2	Управление рисками в отношении местного населения. Концептуальная база общественной безопасности и управления деятельностью в условиях чрезвычайной ситуации. Процесс управления рисками. Анализ уязвимостей. Программа готовности к чрезвычайным ситуациям и ее компоненты. Выявление проблем и факторов, ограничивающих ее реализацию.

Экстренная травматология	
1	Эпидемиология травматизма при различных видах чрезвычайных ситуаций.
2	Диагностический и тактический алгоритм при ведении различных травм.
3	Организация травматологической помощи пострадавшим с тяжелыми сочетанными и комбинированными травмами.
Итого: 18 часов	
Экстренная детская хирургия	
1	Особенности клиники, диагностики, лечения основных экстренных хирургических заболеваний у детей.
2	Техника выполнения оперативных вмешательств при экстренных хирургических заболеваниях у детей.
Итого: 8 часов	
Экстренная педиатрия	
1	Алгоритмы неотложной помощи на догоспитальном этапе.
2	Алгоритмы рациональной дифференциальной диагностики, тактики ведения при синдромах поражения органов дыхания и кровообращения.
3	Алгоритмы рациональной дифференциальной диагностики, тактики ведения при синдромах поражения органов желудочно-кишечного тракта и мочевыделительной системы.
4	Алгоритмы рациональной дифференциальной диагностики, тактики ведения при синдромах поражения органов кроветворной и эндокринной систем.
Итого: 12 часов	
Экстренное акушерство и гинекология	
1	Принципы оказания акушерско-гинекологической помощи на догоспитальном этапе.
2	Алгоритм диагностики, дифференциальной диагностики, оперативного лечения, послеоперационного ведения при экстренных гинекологических состояниях.
3	Кровотечения в гинекологической практике - виды, клиническая картина, тактика лечения.
Итого: 12 часов	
Экстренная анестезиология и реаниматология	
1	Алгоритмы интенсивной терапии и реанимационных мероприятий при различных угрожающих состояниях.
2	Постреанимационная болезнь, патогенез, прогноз, принципы ухода за больными.
Итого: 8 часов	

3	Дағдарыс жағдайында жаппай ақпарат жабдықтарымен жұмыс істеу	Потенциалдық қауіптілік туралы хабарландыру. Потенциалдық қауіптілік туралы хабарландыру принциптері. Төтенше жағдайлар кезінде қоғамды ақпараттандырудағы денсаулық сақтау секторының рөлі. Жаппай ақпараттандыру жабдықтарымен жүргізілетін байланыс.
4	Апаттар медицинасы қызметінде кадрларды даярлау	Апаттар медицинасы қызметі жұмысының ерекшеліктері және дәрігерлерінің кәсіби даярлығына қойылатын талаптар. Апаттар медицинасы қызметінде кадрларды даярлау жүйесі. Азаматтық қорғаныс медициналық қызметінің жеке құрамын даярлауды ұйымдастыру.
Барлығы: 64 сағат		
Төтенше жағдайлар кезінде тамақтандыру		
1	Дағдарыс жағдайындағы тағам және тамақтандыру	Тағам тізбегіне әртүрлі апаттардың тигізетін салдары. Әртүрлі тамақтану бұзылыстарының түрлері және тамақтандыру бағдарламасы. Тағам қауіпсіздігі және оны тарату. Республикадағы мәселелерді анықтаудағы денсаулық сақтау секторының рөлі. Төтенше жағдайлар кезінде тамақтандыруды ұйымдастырудың санитариялық-эпидемиологиялық бақылау негізі.
2	Төтенше жағдайлар кезінде уақытша қоныстану	Керекті шамалы көлемде (су, кәріз, азық-түлік, пана, электроэнергия, байланыстары бар) орын таңдау. Уақытша қоныстануды ұйымдастыру және әртүрлі министрліктердің рөлі мен міндеттері, оған жергілікті тұрғындардың ат салысуы. Келешекте Республикада назар аударатын елеулі мәселелерді анықтау.
Барлығы: 64 сағат		
Төтенше жағдайлардың зақымдайтын факторларынан халықты қорғау		
1	Бейбіт замандағы және соғыс уақытындағы төтенше жағдайларда территориялар мен объектідегі халықты қорғау жүйесін құру және дамыту кезеңдері	Жергілікті әуе шабуылына қарсы қорғанысты (ЖӨШҚК) құру, міндеттері мен рөлі. Азаматтық қорғанысты қайта ұйымдастыру. Азаматтық қорғаныс штабының құрылымы. Төтенше жағдайлар бойынша мемлекеттік комиссия.

2	Қазақстан Республикасында Азаматтық қорғанысты ұйымдастырудың негізгі міндеттері, принциптері мен тәртібі	Қазіргі күйрету құрал-жабдықтарынан, табиғи және техникалық сипаты бар төтенше жағдайлардан халықты, территорияны, объектіні қорғаудағы Азаматтық қорғаныстың рөлі мен негізгі міндеттері, Қазақстан Республикасында Азаматтық қорғанысты ұйымдастырудың жалпы принциптері, Азаматтық қорғаныс басшылығы, Азаматтық қорғаныс іс-шараларының орындалуын қамтамасыз ету.
3	Жаппай адам шығыны болатын жағдайларға ауруханалық мекемелердің дайындығы - 1	Төтенше жағдайлар кезінде ауруханалық мекемелердің әрекет ету жоспары (The Gob Action Sheets). Ауруханалық мекемелердің қор (резервтік) жоспарлары. Ауруханалық мекемелерді бір жүйеге біріктіру. Негізгі қызметтерді үздіксіз қамтамасыз ету. Ауруханалық мекемелердің дәлсіздік анализі.
4	Жаппай адам шығыны болатын жағдайларға ауруханалық мекемелердің дайындығы - 2	Дағдарыс жағдайына аурухананың дайындық бағдарламасы. Аурухананың қабылдау бөлімшесінде науқастарды іріктеуге жағдай жасау. Төтенше жағдайларда жұмыс істеу үшін медициналық және парамедициналық қызметкерлерді стандартталған түрде даярлау. Оқу жаттығу жұмыстарын ұйымдастыру және жүргізу.
Барлығы: 162 сағат		
Шұғыл терапия		
1	Госпитальға дейінгі кезеңдегі шұғыл жәрдем көрсету алгоритмі. Госпитальға дейінгі кезеңдегі терапиялық жәрдем көрсету принциптері	Төтенше жағдайлар кезіндегі шұғыл медициналық жәрдем. Медициналық эвакуация кезеңінде және денсаулық сақтау ұйымында медициналық іріктеуді ұйымдастыру. Емдеу-көшіру іс-шаралары жүйесінде көрсетілетін медициналық жәрдем түрлері мен көлемінің маңызы.
2	Тыныс алу ағзаларының зақымдану синдромдары кезіндегі саралау диагностикасының алгоритмі мен жүргізу тәсілі	Крупозды пневмония, жіті бронхит, бронх демікпесі, плевриттер, спонтанды пневмоторакс кездеріндегі клиникалық көрініс, диагностикасы мен шұғыл медициналық жәрдем. Қан құсу және өкпеден қан кету кездерінде көрсетілетін шұғыл медициналық жәрдем. Жіті тыныс алу жеткіліксіздігі. Шұғыл аллергиялық жағдайлар.

3	Стихийные бедствия, возможные на территории Республики Казахстан. Действия населения при возникновении стихийных бедствий.
4	Эвакуация населения. Организация медико-санитарного обеспечения эвакуации населения.
5	Подготовка лечебно-профилактического учреждения к работе в чрезвычайных ситуациях. Эвакуация лечебно-профилактических учреждений.
Итого: 18 часов	
Экстренная терапия	
1	Принципы оказания терапевтической помощи на догоспитальном этапе. Алгоритмы неотложной помощи на догоспитальном этапе.
2	Организация медицинской сортировки на этапах медицинской эвакуации и в организациях здравоохранения.
3	Синдромы поражения органов дыхания, кровообращения.
4	Синдромы поражения органов желудочно-кишечного тракта, мочевыделительной системы.
5	Синдромы поражения органов кроветворной, эндокринной систем.
Итого: 24 часа	
Экстренные инфекционные болезни	
1	Организация инфекционного контроля в Казахстане.
2	Алгоритм диагностики и лечения по группам: кишечные инфекции, аэрогенные, парентеральные, инфекции наружных покровов, особо опасные и карантинные инфекции.
3	Организационные и лечебно-диагностические мероприятия при подозрении на биотерроризм.
Итого: 16 часов	
Экстренная хирургия	
1	Принципы оказания хирургической помощи на догоспитальном этапе.
2	Алгоритм диагностики, дифференциальной диагностики, оперативного лечения, послеоперационного ведения при экстренных абдоминальных, торакальных состояниях.
3	Алгоритм диагностики, дифференциальной диагностики, оперативного лечения, послеоперационного ведения при экстренных гепатобилиарных, колопроктологических состояниях.
4	Алгоритм диагностики, дифференциальной диагностики, оперативного лечения, послеоперационного ведения при экстренных сосудистых и урологических состояниях.
Итого: 16 часов	

4 Примерный тематический план и содержание профилирующих смежных дисциплин

4.1. Примерный тематический план лекций профилирующих смежных дисциплин

№	Содержание дисциплин
Организация и основы деятельности службы медицины катастроф	
1	Основные принципы и способы защиты населения в чрезвычайных ситуациях мирного и военного времени.
2	Управление рисками и готовность к чрезвычайным ситуациям.
3	Медико-санитарные последствия чрезвычайных ситуаций.
4	Оперативное управление в условиях массового поражения. Оценка поражения и анализ потребностей (DANA).
Итого: 8 часов	
Эпидемиология катастроф	
1	Роль и основные принципы эпидемиологии при чрезвычайных ситуациях.
2	Эпидемиологические методы и их использование при чрезвычайных ситуациях.
3	Качество данных в эпидемиологии при чрезвычайных ситуациях.
4	Международные медико-санитарные правила при чрезвычайных ситуациях.
Итого: 8 часов	
Питание при чрезвычайных ситуациях	
1	Основы организации питания при чрезвычайных ситуациях.
2	Основы санитарно-эпидемиологического надзора за организацией питания в условиях чрезвычайных ситуаций.
3	Оценка пищевых потребностей и безопасности пищи при чрезвычайных ситуациях.
4	Распределение пищи и программы питания при различных чрезвычайных ситуациях.
5	Коррекция нарушенного обмена веществ при патологических состояниях.
Итого: 8 часов	
Защита населения от поражающих факторов чрезвычайных ситуаций	
1	Основные задачи, принципы и порядок организации Гражданской обороны в Республике Казахстан.
2	Основные принципы и способы защиты населения в чрезвычайных ситуациях мирного и военного времени. Инженерная защита.

3	Қанайналым ағзаларының зақымдану синдромдары кезіндегі саралау диагностикасының алгоритмі мен жүргізу тәсілі	Шұғыл кардиологиялық жағдайлар. Тахикардиялар. Брадикардиялар. Стенокардия. Миокардтың жіті инфаркты. Өкпенің кардиогенді ісінуі. Кардиогенді шок. Гипертензиялық криздер. Жіті гипертониялық энцефалопатия. Өкпе артериясының тромбоэмболиясы. Қолканың қатпарлы аневризмасы. Терапиялық жәрдем көрсету принциптері. Зертхананың, аспаптық диагностиканың деректерін түсіндіру.
4	Асқазан-ішек жолдары ағзаларының зақымдану синдромдары кезіндегі саралау диагностикасының алгоритмі мен жүргізу тәсілі	Гастрозофагеалдық рефлюкс ауруы (ГЭРА). Ойықжарасыз асқазан және ішек диспепсиялары. Ойықжара ауруы. Өтқалта және өт шығару жолдарының аурулары. Ұйқыбез аурулары. Гепатиттер мен цирроздар. Бейспецификалық ойықжаралы колит. Саралау диагностикасы, клиникасы, емі, атипиялық формасы. Асқорыту жолдарынан қан кету.
5	Зәр шығару жүйесі ағзаларының зақымдану синдромдары кезіндегі саралау диагностикасының алгоритмі мен жүргізу тәсілі	Зәр жолдарының инфекциялары. Нефриттер. Бүйрек функциясының жеткіліксіздігі. Несептас ауруы. Диагностикасы. Саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Емі. Урологиялық науқастардың қызба жағдайлары. Бүйрек пен зәр шығару жолдарынан қан кету.
6	Қан түзетін жүйе ағзаларының зақымдану синдромдары кезіндегі саралау диагностикасының алгоритмі мен жүргізу тәсілі	Анемиялар. Лейкоздар. Геморрагиялық васкулиттер. Тромбоцитопениялар. Қанның тұқым қуалауға бейім аурулары. Диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Қан түзетін жүйе ағзаларының зақымдану кезіндегі шұғыл жағдайлар.
7	Эндокриндік жүйе ағзаларының зақымдану синдромдары кезіндегі саралау диагностикасының алгоритмі мен жүргізу тәсілі	Қантты диабет. Қалқаншабез аурулары. Гипоталамус-гипофизарлық жүйенің зақымдануы. Бүйрекүстібез аурулары. Қалқанша-серікбез аурулары. Диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Эндокриндік аурулар кезіндегі шұғыл жағдайлар.
Барлығы: 228 сағат		

Шұғыл жұқпалы аурулар		
1	Жұқпалы аурулар кезінде ҚР халыққа жәрдем көрсетуді ұйымдастыру	Көшіру кезіндегі медициналық іріктеудің ерекшеліктері. Көшіру кезіндегі емдік және профилактикалық іс-шаралардың тізімі, олардың реттілігі мен бірізділігі. Жұқпалы аурулармен күресу бойынша заңнамалық және нормативтік құжаттар. Инфекциялық қызмет іс-әрекетінің анализі, есепке алу-есеп беру құжаттамалары. Ішек инфекциялары. Аса қауіпті инфекциялар. Диагностикасы мен емнің клиникалық хаттамалары.
2	Вирустық гепатиттер. Жұқпалы аурулардың клиникалық зертханалық диагностикасы	Жіті және созылмалы вирустық гепатиттер. Диагностикасы мен емнің клиникалық хаттамалары. Бауырдың жіті энцефалопатиясы кезінде көрсетілетін шұғыл жәрдем. Емхана мен стационар жағдайындағы жұқпалы аурулардың клиникалық зертханалық диагностикасы. Вирустық гепатиттердің зертханалық диагностикасы. Маркерлік спектрі. Диагностиканың қазіргі әдістері (ИФА, ПТР).
3	Инфектологиядағы шұғыл жағдайлар	Инфекциялық-ұйғтты шок. Гиповолемиялық шок. Бауырдың жіті энцефалопатиясы. Ми ісінуі. ЖТҚҰ-синдромы. Этиологиясы. Диагностикасы. Саралау диагностикасы. Шұғыл жәрдем.
4	Балалар жұқпалы аурулары	Ішек инфекциялары. Балалардағы жіті іш өту. Диагностикасы, емі. Тағамдық ұйғттық-инфекциялар. Респираторлық инфекциялар. Тұмау. Парагрипп. РС-инфекциялар. Балалардағы ұйғттық жағдайлардың жіктемесі. Интенсивті терапия және реанимация. Су-электролиттік тепе-теңдіктің бұзылыстары және оларды түзету. Нейротоксикоз. Шұғыл жәрдем принциптері. Ау-тамшы жолымен жұғатын инфекциялар. Күл. Паротиттік инфекция. Қызылша мен қызамық. Жәншау. Менингококтық инфекция.
Барлығы: 128 сағат		
Шұғыл хирургия		
1	Шұғыл құрсақтық, кеуделік жағдайлар кезіндегі диагностика, саралау диагностикасы, операциялық ем, операциядан кейінгі жүргізу алгоритмдері	Жіті аппендицит. Асқазанның тесілген ойық-жарасы. Саралау диагностикасы, хирургиялық тәсілі. Емдеу. Құрсақ қуысы ағзаларының жабық жарақаты. Іштің ішке енген жарақаты. Перитонит. Саралау диагностикасы, хирургиялық тәсілі. Емдеу. Жіті холецистит. Жіті панкреатит. Асқазан мен ішектен қан кету. АІЖ жоғарғы

	Наблюдение за состоянием здоровья после химических и радиологических аварий. Международная координация и сотрудничество. Определение существующей ситуации в республике.
Итого: 360 часов	

3.3 Примерный план самостоятельной работы резидента (СРР) по профилирующим дисциплинам

№	Содержание СРР
1	Проведение дозиметрического контроля.
2	Проведение индивидуальной дозиметрии.
3	Проведение радиационного контроля воды, продуктов, фуража.
4	Проведение химического контроля на зараженность сильно действующими ядовитыми веществами воздуха, воды, продовольствия.
5	Проведение медицинской сортировки.
6	Надевание противогаза (ватно-марлевой повязки, респиратора) на пораженного.
7	Проведение дегазации.
8	Проведение дезактивации.
9	Работа в качестве помощника врача службы медицины катастроф.
10	Работа в качестве помощника врача санитарно-эпидемиологической службы.
11	Работа в кабинете ВКК по экспертизе временной и стойкой нетрудоспособности.
12	Ведение медицинской документации.
13	Составление Плана реагирования больничного учреждения при условиях чрезвычайных ситуаций (The Gob Action Sheets), резервных планов больничного учреждения.
14	Разработка Программы готовности больницы к кризисной ситуации.
15	Участие в разработке программы по стандартизированной подготовке медицинского и парамедицинского персонала для работы в условиях чрезвычайных ситуаций.
16	Разработка предложений по созданию условий в больнице (приемных отделений) для сортировки больных.
17	Обслуживание больных в качестве помощника врача линейной бригады скорой помощи.
Итого: 396 часов	

6	Медико-санитарное обеспечение в чрезвычайных ситуациях на транспортных и дорожно-транспортных объектах	Характеристика транспортных и дорожно-транспортных чрезвычайных ситуаций. Характеристика чрезвычайных ситуаций взрыво- и пожароопасного характера. Основы медико-санитарного обеспечения в чрезвычайных ситуациях на транспортных, дорожно-транспортных объектах, при взрывах и пожарах. Особенности медико-санитарного обеспечения при террористических актах и локальных вооруженных конфликтах.
7	Медико-санитарное обеспечение при ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций природного характера (стихийных бедствий)	Характеристика землетрясений. Основы организации медико-санитарного обеспечения при ликвидации последствий землетрясений. Наводнения. Бури, ураганы, циклоны, смерчи. Селевые потоки, снежные лавины. Лесные и торфяные пожары. Основы организации медико-санитарного обеспечения при ликвидации последствий природных катастроф.
8	Организация оказания медицинской помощи населению в очагах поражения военного времени	Общие положения медицинского обеспечения населения при проведении мероприятий гражданской обороны. Краткая характеристика и поражающие факторы ядерного взрыва. Характеристика очага ядерного поражения. Комбинированные поражения в очаге ядерного взрыва. Основы организации оказания медицинской помощи при комбинированных поражениях.
9	Основы организации оказания медицинской помощи в очаге ядерного поражения	Характеристика зон радиоактивного загрязнения. Возможная величина и структура санитарных потерь в очаге ядерного поражения. Организация ввода группировки сил гражданской обороны в очаг массового поражения. Организация оказания первой медицинской помощи в очаге ядерного поражения. Организация оказания первой врачебной помощи в очаге ядерного поражения. Организация оказания специализированной медицинской помощи в очаге ядерного поражения.
10	Основы организации оказания медицинской помощи в очаге химического поражения	Краткая характеристика химического оружия. Поражения отравляющими веществами. Поражения токсинами. Риски для здоровья человека. Экспресс-оценка состояния здоровья. Организация работ по ответным мерам в условиях чрезвычайной ситуации. Готовность и ответные мероприятия сектора здравоохранения, в т.ч. больничных учреждений.

		және төменгі бөлімдерінен қан кетудің саралау диагностикасы. Хирургиялық тәсілі. Көшіру кезіндегі медициналық іріктеу ерекшеліктері. Көшіру кезіндегі емдік және профилактикалық іс-шаралардың тізімі, олардың реттілігі мен бірізділігі. Емдеу. Плевра мен плевра қуысының аурулары. Пневмоторакс, плевриттер, плевра эмпиемасы.
2	Шұғыл гепатобилиарлық, колопроктологиялық жағдайлар кезіндегі диагностика, саралау диагностикасы, операциялық ем, операциядан кейінгі жүргізу алгоритмдері	Өтқалта мен өт шығару жолдарының аурулары. Өттас ауруы. Порталдық гипертензия синдромы. Хирургиялық ем көрсетімдері. Геморрой, тікішектің түсіп кетуі, проктит, парапроктит. Клиникасы. Емдеу.
3	Тамыр мен урологиялық шұғыл жағдайлар кезіндегі диагностика, саралау диагностикасы, операциялық ем, операциядан кейінгі жүргізу алгоритмдері	Қуық, уретра, несепағар және бүйрек жарақаттары. Клиникасының, саралау диагностикасының ерекшеліктері, хирургиялық ем тәсілі, принциптері. Несептас ауруы. Асқинулары.
4	Іріңді аурулар, жарақаттық инфекция	Фурункул, карбункул, гидраденит, абсцесс, флегмона, лимфаденит, күбірткелер, сепсис, гангрена. Клиникасы. Емдеу.
Барлығы: 128 сағат		
Шұғыл травматология		
1	Әртүрлі төтенше жағдайлар кезіндегі жарақаттанушылық эпидемиологиясы	Көшіру кезіндегі медициналық іріктеу ерекшеліктері. Көшіру кезіндегі емдік және профилактикалық іс-шаралардың тізімі, олардың реттілігі мен бірізділігі. Әртүрлі жарақаттарды жүргізу кезіндегі диагностикалық және тактикалық алгоритмдер. Жарақаты, күйігі, үсігі бар және жалпы дәрігерлік (отбасылық) практикада апаттар ошағынан жаппай түскен науқастарға шұғыл алғашқы дәрігерлік жәрдем көрсету. Жанамаласқан және әртүрлі ауыр жарақаттары бар жәбірленушілерге травматологиялық жәрдемді ұйымдастыру.

2	Құрсақ және кеуде қуысы ағзаларының жарақаттары кезіндегі шұғыл жағдайлар	Құрсақ қуысы ағзаларының жабық жарақаты кезіндегі диагностикасы мен шұғыл терапиясы, ұпалы және қуыс ағзалар жарақатының клиникасы, құрсақ қуысы ағзаларының жабық зақымдануы кезіндегі диагностиканың ерекшеліктері. Кеуде жарақаты кезіндегі диагностика мен шұғыл терапия, жіті тыныс алу жеткіліксіздігі дамуының механизмі, Әртүрлі пневмотораксты емдеу принциптері, гемоторакс кезіндегі тәсіл. Қақпақшалы пневмоторакс кезінде плевра қуысын пункциялау.
3	Тірек-қимыл аппаратының жарақаттары кезіндегі шұғыл жағдайлар	Тірек-қимыл аппаратының жарақаттары кезіндегі зақымдану құрылымы, ауырсындырмау мәні және шокпен күресу. Жұмсақ тіңдердің зақымдануы, сынықтар мен буындардың шығуы, жамбас сүйектерінің және омыртқаның зақымдануы кезіндегі диагностика мен шұғыл жәрдем. Ашық зақымдар мен жарақаттардың жіктемесі, оларды өңдеу әдістері мен инфекцияларды алдын алу жолдары. Жанамаласқан зақымдар кезіндегі диагностиканың ерекшеліктері, травматогенез принциптері, госпитальға дейінгі кезеңде жасалынатын емдік іс-шаралар. Балалардағы тірек-қимыл аппараты жарақатының ерекшеліктері.
4	Құлақ, тамақ, мұрын және көз жарақаттары кезіндегі шұғыл жағдайлар	Жарақаттар мен бөгде денелер кезіндегі диагностика мен емдеу принциптері. Мұрын сүйектерінің сынықтары кезіндегі, мұрыннан қан кеткен кездегі, мұрын мен қосалқы қойнаулар ауруларының бассүйекішілік асқынулары кезіндегі диагностика мен шұғыл терапия. Жұтқыншақ, көмей және өңеш жарақаттары және іріңді аурулар мен бөгде денелер кезіндегі диагностика мен шұғыл терапия. Мина жарылған жарақат, оқ тиген жарақат кезіндегі тәсіл мен жүргізу ерекшеліктері. Глаукоманың жіті ұстамасы кезіндегі клиникалық көріністер және шұғыл жәрдем. Көз жарақаттарының, термиялық және химиялық күйіктердің сипаттамасы, шұғыл жәрдем көрсету принциптері, емделу көрсетімдері.

		личного состава медицинской службы гражданской обороны.
Итого: 360 часов		
Организация медико-санитарного обеспечения населения при ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций - 2		
1	Организация защиты населения в чрезвычайных ситуациях	Основные принципы и способы защиты. Оповещение населения. Характеристика защитных сооружений. Характеристика средств индивидуальной защиты. Порядок обеспечения, накопления, хранения и выдачи средств индивидуальной защиты. Эвакуация населения. Организация радиационного, химического и бактериологического контроля. Режимы защиты (поведения) населения. Специальная обработка.
2	Медико-санитарное обеспечение при ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций техногенного (антропогенного) характера	Медико-санитарное обеспечение в чрезвычайных ситуациях при взрывах и пожарах. Особенности медико-санитарного обеспечения при террористических актах и локальных вооруженных конфликтах.
3	Поисково-спасательная деятельность	Виды деятельности при поиске и спасении. Разные участвующие стороны (роли, обязанности, потенциал). Роль местного сообщества и его готовность. Роль и готовность сектора здравоохранения. Рекомендации UN INSARAG. Международная помощь. Создание команд по поиску и спасению.
4	Медико-санитарное обеспечение при ликвидации последствий химических аварий	Классификация и краткая характеристика аварийно опасных химических веществ. Определение и характеристика очагов химических аварий. Понятие об оценке химической обстановки. Основы медико-санитарного обеспечения при ликвидации последствий химических аварий.
5	Медико-санитарное обеспечение при ликвидации последствий радиационных аварий	Классификация и краткая характеристика радиационных аварий. Краткая медицинская характеристика последствий облучения. Понятие об острой и хронической лучевой болезни. Основы медико-санитарного обеспечения при ликвидации последствий радиационных аварий.

		ные подразделения полевого многопрофильного госпиталя.
8	Медицинская экспертиза и реабилитация участников ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций	Врачебная экспертиза и медицинское освидетельствование спасателей. Система медицинской экспертизы спасателей. Оценка эффективности профилактической работы в аварийно-спасательных службах и медицинской реабилитации спасателей. Нормативно-правовая база, регламентирующая медицинскую экспертизу.
9	Организация санитарно-противоэпидемического обеспечения в чрезвычайных ситуациях	Принципы и задачи санитарно-противоэпидемического обеспечения населения в чрезвычайных ситуациях. Санитарно-противоэпидемические (профилактические) мероприятия в чрезвычайных ситуациях. Организация санитарно-противоэпидемических мероприятий по контролю и защите продуктов питания, пищевого сырья, воды и организация их санитарной экспертизы в чрезвычайных ситуациях. Мероприятия по локализации и ликвидации очагов массовых инфекционных заболеваний и очагов заражения биологическими агентами. Противоэпидемические мероприятия при работе больницы в чрезвычайных эпидемических ситуациях. Организация санитарно-противоэпидемических мероприятий в зонах чрезвычайных ситуаций. Организация управления деятельностью санитарно-эпидемиологической службы в чрезвычайных ситуациях.
10	Организация медицинского снабжения формирований и учреждений, предназначенных для медико-санитарного обеспечения населения в чрезвычайных ситуациях	Характеристика и классификация медицинского имущества. Учет медицинского имущества. Основы организации медицинского снабжения службы медицины катастроф. Подготовка аптечных учреждений к работе в чрезвычайных ситуациях. Управление обеспечением медицинским имуществом. Организация работы подразделений медицинского снабжения службы медицины катастроф в режиме повышенной готовности.
11	Подготовка кадров службы медицины катастроф	Особенности работы и требования к профессиональной подготовленности врача службы медицины катастроф. Система подготовки кадров службы медицины катастроф. Организация подготовки

5	Нерв жүйесінің жарақаты кезіндегі шұғыл жағдайлар	Бассүйек-ми жарақатының жіктемесі мен диагностикасы, комалық-контузиялық синдром әртүрлі типтерінің клиникалық ағымы, госпитальға дейінгі кезеңде оларды емдеудің жалпы принциптері. Жұлын жарақатының жіктемесі мен диагностикасы, емдеу принциптері, тасымалдау ерекшеліктері. Құрысқақ жағдайының жіктемесі, диагностикасы мен емі, балалардағы даму ерекшеліктері. Ми қанайналымы жіті бұзылыстарының жіктемесі, диагностикасы мен көрсетілетін шұғыл жәрдем. Ми мен жұлын және ми қабықшаларының жіті қабыну аурулары кезіндегі диагностика мен шұғыл жәрдем.
Барлығы: 162 сағат		
Балалар шұғыл хирургиясы		
1	Құрсақ және кеуде қуысы ағзаларының жіті аурулары мен жарақаттары кезіндегі шұғыл жағдайлар	Көшіру кезіндегі медициналық іріктеу ерекшеліктері. Көшіру кезіндегі емдік және профилактикалық іс-шаралардың тізімі, олардың реттілігі мен бірізділігі. Жіті аппендицит диагностикасы мен шұғыл терапиясы, балалық шақтағы диагностиканың ерекшеліктері. Аппендикулярлы инфильтрат. Меккель дивертикулі. Іштің ішке енген жарақаты. Қысылған жарықтардың диагностикасы мен шұғыл терапиясы, жиі кездесетін асқинулары. Құрсақ қуысы ағзаларының жабық жарақаттары кезіндегі диагностикасы мен шұғыл терапиясы, ұлпалы және қуыс ағзалар жарақатының клиникасы, құрсақ қуысы ағзаларының жабық жарақаты кезіндегі диагностика ерекшеліктері.
2	Құрсақ және кеуде қуысы ағзаларының жіті аурулары мен жарақаттары кезіндегі шұғыл жағдайлар	Кеуде жарақатының диагностикасы мен шұғыл терапиясы, госпитальға дейінгі кезеңдегі шұғыл жәрдем. Холецистит. Саралау диагностикасы, хирургиялық тактикасы, емдеу. Ішектің қынапталуы. Ішек қынапталуын емдеудің лапароскопиялық және колоноскопиялық әдістері. Портальды гипертензия синдромы. Хирургиялық ем көрсетімдері.
3	Асқазан мен ішектен қан кету	Клиника ерекшеліктері, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері. АІЖ жоғарғы бөлімдерінен қан кетудің саралау диагностикасы. АІЖ төменгі бөлімдерінен қан кетудің саралау диагностикасы.
Барлығы: 64 сағат		

Шұғыл педиатрия		
1	Балаларға жедел және шұғыл медициналық жәрдем көрсету жұмысын ұйымдастыру. Дәлелді медицина.	Көшіру кезінде медициналық іріктеу ерекшеліктері. Көшіру кезінде жасалынатын емдік және профилактикалық іс-шаралардың тізімі, олардың реттілігі мен бірізділігі. Балаларға жедел және шұғыл медициналық жәрдем көрсету жұмысын ұйымдастыру. Дәлелді медицина.
2	Госпитальға дейінгі кезеңдегі диагностика мен шұғыл жәрдем алгоритмі	Госпитальға дейінгі кезеңде: гипертермиялық, құрысқақ, бронх-обструкциялық синдромдар, тыныс алу жеткіліксіздігі, іштеспе, ішек түйнелісі, аппендицит, бүйрек шаншуы және басқа да патологиялар кезіндегі диагностика мен шұғыл жәрдем алгоритмі
3	Шұғыл жағдайлар кезіндегі диагностика мен жедел медициналық жәрдем алгоритмі	Кардиологиядағы, пульмонологиядағы, гастроэнтерологиядағы, нефрологиядағы, гематологиядағы және алергологиядағы шұғыл жағдайлар кезіндегі диагностика мен жедел медициналық жәрдем алгоритмі. Клиникалық өлім кезіндегі реанимациялық іс-шаралар.
Барлығы: 96 сағат		
Шұғыл акушерия мен гинекология		
1	Акушериядағы шұғыл жағдайлар кезінде жүргізілетін шұғыл алғашқы дәрігерлік жәрдем	Көшіру кезінде медициналық іріктеу ерекшеліктері. Көшіру кезінде емдік және профилактикалық іс-шаралардың тізімі, олардың реттілігі мен бірізділігі. Жүктілік және босану уақытындағы қан кету. Жүктіліктің бірінші жартысындағы (өздігінен түскен түсік, мойнақтық-қылталық жүктілік, кірме) қан кету. Клиникасы. Емдеу. Жүктіліктің екінші жартысындағы (бала жолдасының алда орналасуы, төмен плацентация, бала жолдасының уақытынан ерте толық ажырауы) қан кету. Саралау диагностикасы. Бала жолдасының алда орналасуы мен уақытынан ерте толық ажырауы кезіндегі қан кетудің ерекшеліктері. Диагностикасы. Шұғыл терапиясы. Геморрагиялық шокпен алдын ала күрес жүргізу. Босанудан кейінгі ерте кезеңдегі қан кету. Негізгі себептер. Диагностикасы. Шұғыл жәрдем көрсету. Босанудан кейінгі кештетіп туындайтын қан кету. Себептері. Шұғыл жәрдем көрсету. Алдын алу.

	и ликвидации чрезвычайных ситуаций	строения и функционирования государственной системы предупреждения и ликвидации чрезвычайных ситуаций. Организация государственной системы предупреждения и ликвидации чрезвычайных ситуаций. Режимы функционирования государственной системы предупреждения и ликвидации чрезвычайных ситуаций. Задачи и состав сил и средств государственной системы предупреждения и ликвидации чрезвычайных ситуаций. Силы и средства ликвидации чрезвычайных ситуаций. Основные мероприятия по предупреждению и ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций.
4	Лечебно-эвакуационное обеспечение населения в чрезвычайных ситуациях	Организация лечебно-эвакуационного обеспечения населения в чрезвычайных ситуациях. Организация работы в связи с возникновением массовых человеческих жертв. Интегрированная система осуществления ответных мер и командования. Медицинский мобилизационный потенциал.
5	Медицинская сортировка пораженных (больных) в условиях чрезвычайной ситуации	Основы медицинской сортировки пораженных (больных) в условиях чрезвычайных ситуаций. Виды и алгоритмы сортировки. Специальные медицинские группы сортировки раненных в условиях чрезвычайных ситуаций. Связь при чрезвычайных ситуациях. Триажа.
6	Организация работы этапов медицинской эвакуации в зоне (районе) чрезвычайной ситуации	Развертывание и организация работы этапа медицинской эвакуации, предназначенного для оказания первой врачебной помощи в чрезвычайной ситуации. Организация пунктов медицинской помощи, приемно-сортировочных, перевязочных, эвакуационных. Развертывание и организация работы этапа медицинской эвакуации, предназначенного для оказания квалифицированной медицинской помощи в чрезвычайной ситуации.
7	Организация работы полевого многопрофильного госпиталя	Развертывание и организация работы различных видов полевых многопрофильных госпиталей (хирургический, токсико-терапевтический, радиологический, терапевтический, туберкулезный и т.д.). Развертывание полевого многопрофильного госпиталя для приема пораженных с травматическими повреждениями. Основные функциональ-

3	Медико-санитарное обеспечение при ликвидации чрезвычайных ситуаций техногенного характера.
4	Медико-санитарное обеспечение при ликвидации последствий химических и радиационных аварий.
5	Медико-санитарное обеспечение в чрезвычайных ситуациях на транспортных и дорожно-транспортных объектах, при взрывах и пожарах.
Итого: 36 часов	

3.2 Примерный тематический план семинаров и практических занятий по профилирующим дисциплинам

№	Тема	Содержание
Организация медико-санитарного обеспечения населения при ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций - 1		
1	Государственная система предупреждения и ликвидации чрезвычайных ситуаций	Предназначение, состав и основные функции Государственной системы по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций. Компетенция государственных органов в области чрезвычайных ситуаций – Правительства РК, уполномоченного органа в области чрезвычайных ситуаций, компетенция местных представительных и исполнительных органов в области чрезвычайных ситуаций. Роль, задачи и организационная структура Министерства по чрезвычайным ситуациям РК. Структура службы медицины катастроф. Структура медицинской службы ГО ЧС, организация их деятельности при чрезвычайных ситуациях, а также при военных конфликтах и террористических актах. Формирования медицинской службы ГО и медицины катастроф.
2	Условия деятельности сил и средств медицинской службы ГО и ЧС, а также медицины катастроф при чрезвычайных ситуациях	Медико-санитарные последствия чрезвычайных ситуаций, особенности проведения аварийно-спасательных операций при чрезвычайных ситуациях, особенности формирования санитарных потерь, их уровень, структура, а также динамика санитарных потерь.
3	Задачи и основы организации государственной системы предупреждения	Общая характеристика чрезвычайных ситуаций. Медико-санитарные последствия чрезвычайных ситуаций. Определение, задачи, принципы по

2	Акушериялық қан кетулер	Акушериялық қан кетудің ерекшеліктері. Акушериялық қан кетулермен күресу кезеңдері. Қазіргі кезеңдегі инфузиялық-трансфузиялық терапияның ерекшеліктері. Акушерия мен гинекологиядағы ЖТҚҰ. Шұғыл терапия. Алдын алу. Акушериядағы шок пен терминалдық жағдайлар. Геморрагиялық, сепсистік, пост-трансфузиялық шоктар. Геморрагиялық шок. Реологиялық бұзылыстар. Геморрагиялық шоктың сатылары. Геморрагиялық шок кезіндегі шұғыл интенсивті жәрдем көрсету принциптері. Шок индексі. Шокты емдеудегі емқателіктік асқынуларды алдын алу. Акушериялық сепсистік шок. Сепсистік шоктың даму кезеңдері. Клиникасы. Диагностикасы. Интенсивтік терапиясы. Гемотрансфузиялық шок. Клиникасы. Диагностикасы. Реабилитациясы. Шоктың негізгі клиникалық формалары. Шоктың кезеңдері. Шок пен терминалдық жағдайларды емдеу. Геморрагиялық шок кезіндегі инфузиялық-трансфузиялық терапия. Шок өкпе, шок бүйрек.
3	Гинекологиядағы шұғыл жағдайлар кезінде жүргізілетін шұғыл алғашқы дәрігерлік жәрдем	Жатырдың дисфункциялық қанауы. Гинекологиядағы іштеспе: жатырдан тыс жүктілік, анабез апоплексиясы; анабез кистасы (кистомалар) сабағының бұратылуы; іріңдік тубоовариалдық құрылымдардың тесілуі; пельвиоперитонит. Саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері, госпитальға дейінгі кезеңдегі диагностикасы. Шұғыл терапия. Эмпириялық антибиотикотерапия. Әйелдің жыныс ағзаларының жіті қабыну аурулары кезіндегі диагностикасы мен шұғыл терапиясы.
Барлығы: 96 сағат		
Шұғыл анестезиология мен реаниматология		
1	Реанимациялық іс-шаралар	Көшіру кезіндегі медициналық іріктеу ерекшеліктері. Көшіру кезіндегі емдік және профилактикалық іс-шаралардың тізімі, олардың реттілігі мен бірізділігі. Өкпе-жүрек реанимациясы. Диагностикасы, жүрекке жанама массаж жасау, өкпенің жасанды вентилиациясы.

		Коронарлық жіті жеткіліксіздік пен миокардтың жіті инфаркты кезіндегі реанимация. Кейбір экзогенді интоксикациялардан болатын терминалдық жағдайлар кезіндегі реанимация.
2	Гиповолемиялық шок кезіндегі инфузиялық-трансфузиялық терапия	Этиологиясы, патогенезі, клиникасы, диагностикасы. Инфузиялық жәрдем бағдарламасы. Трансфузиялық орталардың жіктелуі. Қан препараттарын қолдану көрсетімдері. Гемодинамикалық қаналмастырғылар әсерінің қазіргі аспектілері. Посттрансфузиялық реакциялар. Диагностикасы. Терапия принциптері.
3	Хирургиялық практикада кездесетін іріңдік-сепсистік асқынулар кезіндегі интенсивті терапия мен реанимация	Асқынулардың жіктелуі. Инфузиялық терапияның негізгі принциптері. Посиндромдық терапия. Қаналмастырғылар жіктелуі. Иммунды жүйелерді қалпына келтіру терапиясының принциптері. Иммунды жүйелерді қалпына келтіретін қазіргі препараттар. Экстракорпоралдық уытсыздандыру жүргізу көрсетімдері.
Барлығы: 64 сағат		
Шұғыл психиатрия		
1	Күйзеліспен байланысты невроздық және тәндік бұзылыстар. Физиологиялық бұзылыстар мен физикалық факторлармен байланысты мінез-құлық бұзылыстары	Көшіру кезіндегі медициналық іріктеу ерекшеліктері. Көшіру кезіндегі емдік және профилактикалық іс-шаралардың тізімі, олардың реттілігі мен бірізділігі. Күйзеліспен байланысты невроздық және тәндік бұзылыстардың диагностикасы мен саралау диагностикасы. Невроздық бұзылыстардың пайда болуындағы негізгі тұжырымдамалар. Клиникалық типтері, невроздық бұзылыстардың көріністері. Салыстырмалы-жасқа байланысты ерекшеліктері, критикалық жас кезеңдері. Амбулаториялық жағдайда дәлелді медицина ұстанымымен хаттамаларға сәйкес жүргізу, алдын алу және емдеу тәсілдері. Оңалту. Болжамы. Медициналық-әлеуметтік, әскери, сот-психиатриялық сараптау. Емделуге бағыттау көрсетімдері.

Экстренная анестезиология и реаниматология	72	8	64	36
Экстренная психиатрия	36	4	32	18
Экстренная неврология и нейрохирургия	36	4	32	18
Экстренная токсикология	36	4	32	18
Общее кол-во часов	1584	168	1416	792

3 Примерный тематический план и содержание профилирующих дисциплин

3.1 Примерный тематический план лекций профилирующих дисциплин

№	Тема
Организация медико-санитарного обеспечения населения при ликвидации чрезвычайных ситуаций - 1	
1	Государственная система предупреждения и ликвидации чрезвычайных ситуаций.
2	Основы организации работы организаций здравоохранения при чрезвычайных ситуациях. Перевод организаций здравоохранения на режим работы при чрезвычайных ситуациях.
3	Лечебно-эвакуационное обеспечение населения в чрезвычайных ситуациях.
4	Работа поисково-спасательных формирований МЧС в зоне чрезвычайных ситуаций.
5	Основы медицинской сортировки пораженных (пострадавших) в условиях чрезвычайных ситуаций. Организация работы полевого многопрофильного госпиталя.
6	Санитарно-противоэпидемические (профилактические) мероприятия в чрезвычайных ситуациях.
7	Локализация и ликвидация очагов массовых инфекционных заболеваний и очагов заражения биологическими агентами.
8	Медицинское снабжение в чрезвычайных ситуациях.
Итого: 36 часов	
Организация медико-санитарного обеспечения населения при ликвидации чрезвычайных ситуаций - 2	
1	Классификация чрезвычайных ситуаций. Основные принципы и способы защиты населения в чрезвычайных ситуациях мирного и военного времени.
2	Медико-санитарное обеспечение при ликвидации чрезвычайных ситуаций природного характера.

2 Распределение часов дисциплины

Профилирующие дисциплины

Дисциплина	Аудиторные часы			СРР
	всего	лекции	практические занятия	
Организация медико-санитарного обеспечения населения при ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций - 1	396	36	360	198
Организация медико-санитарного обеспечения населения при ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций - 2	396	36	360	198
Общее кол-во часов	792	72	720	396

Профилирующие смежные дисциплины

Дисциплина	Аудиторные часы			СРР
	всего	лекции	практические занятия	
Организация и основы деятельности службы медицины катастроф	72	8	64	36
Эпидемиология катастроф	72	8	64	36
Питание при чрезвычайных ситуациях	72	8	64	36
Защита населения от поражающих факторов чрезвычайных ситуаций	180	18	162	90
Экстренная терапия	252	24	228	126
Экстренные инфекционные болезни	144	16	128	72
Экстренная хирургия	144	16	128	72
Экстренная травматология	180	18	162	90
Экстренная детская хирургия	72	8	64	36
Экстренная педиатрия	108	12	96	54
Экстренное акушерство и гинекология	108	12	96	54

2	Жарақаттан кейінгі күйзеліс бұзылыстары. Психогенді (реактивті) психоздар, жарақаттан кейінгі күйзеліс синдромы	Амбулаториялық жағдайдағы реактивті психоздардың, күйзеліс реакциясының, жарақаттан кейінгі күйзелістің, бейімделу бұзылыстарының диагностикасы мен саралау диагностикасы. Клиникалық типтері мен көріністері. Емдеудегі қазіргі жетістіктері. Оңалту. Болжамы. Медициналық-әлеуметтік, әскери, сот-психиатриялық сараптау. Емделуге бағыттау көрсетімдері.
Барлығы: 32 сағат		
Шұғыл неврология мен нейрохирургия		
1	Ми және оның қабықшаларының қабыну аурулары	Көшіру кезіндегі медициналық іріктеу ерекшеліктері. Көшіру кезіндегі емдік және профилактикалық іс-шаралардың тізімі, олардың реттілігі мен бірізділігі. Ми және оның қабықшаларының жіті қабыну аурулары (энцефалит, арахноидит, менингит). Ми шайқалуы (соғылуы). Анықтап танып білу. Алғашқы дәрігерлік жәрдем. Госпитальға жатқызу көрсетімдері. Госпитальға дейін және одан кейін науқасты жүргізу тәсілі.
2	Ми тамырлары мен шеткі нерв жүйелерінің аурулары	Негізгі неврологиялық синдромдардың клиникалық көріністері. Шеткі нерв жүйесі ауруларының (түбіршектік синдром, невриттер, плекситтер) диагностикасы. Омыртқа остеохондрозы. Шеткі нерв жүйесінің аурулары: этиологиясы, патогенезі, зақымдану деңгейіне байланысты клиникалық көрінісінің ерекшеліктері, диагностикасы мен емі. Полиневропатия. Моно-невропатиялар. Невралгиялар. Ми қанайналымының жіті бұзылыстары. Ишемиялық және геморрагиялық инсульттердің саралау диагностикасы. МҚБ емдеудің негізгі әдістері және алдын алу. Ми қанайналымының созылмалы жеткіліксіздігі туралы түсінік. Диагностикасы және алғашқы медициналық-санитариялық жәрдем көрсету кезіндегі науқасты жүргізу тактикасы.
Барлығы: 32 сағат		

Шұғыл токсикология		
1	ҚР токсикологиялық қызметті ұйымдастыру және оның құрылымы. Мамандандырылған және мамандандырылған емес бөлімдері	Көшіру кезеңдеріндегі медициналық іріктеу ерекшеліктері. Көшіру кезеңдерінде жүргізілетін емдік және профилактикалық іс-шаралардың тізімі, олардың реттілігі мен бірізділігі. Адам ағзалары мен жүйелері бойынша улану зақымдарының патогенездік синдромдары: жүрек-қантамыр, нерв, асқорыту, зәр шығару, тыныс алу жүйесі. Улану диагностикасының аспаптық және зертханалық әдістері.
2	Жіті улану көріністерінің реанимациясы мен интенсивті терапиясы	Қанайналымның кенеттен тоқтауы, жүрек пен қантамырдың жіті жеткіліксіздігі, жүрек ырғағы мен өткізгіштігінің жіті бұзылыстары, геморрагиялық шок. Тыныс алу мен газ алмасу бұзылыстары, бүйрек пен бауыр функцияларының жіті жеткіліксіздігі, қышқыл-сілті тепе-теңдігінің бұзылыстары. Эфферентті терапия. Гипербариялық оксигенация.
3	Уытсыздандыру әдістері	Организмнің өмірге қажетті функцияларын қалпына келтіру әдістері. Организмнің табиғи уытсыздануын күшейту әдістері. Антидоттық терапия әдістері.
4	Су-электролит баланс пен қышқыл-сілті тепе-теңдігінің бұзылыстары	ҚСЖ мен СЭБ бұзылыстарының клиникасы, зертханалық диагностикасы. Бұзылыс түрлері. Түзету әдістері.
Барлығы: 32 сағат		

4.3 Бейіндеуші шектес пәндер бойынша резидент өзіндік жұмысының (РӨЖ) тақырыптық жоспары

№	РӨЖ мазмұны
Апаттар медицинасы қызметінің іс-әрекетін ұйымдастыру және негізі	
1	Апаттар медицинасы қызметі дәрігерінің көмекшісі ретінде жұмыс істеу.
Барлығы: 36 сағат	
Апаттар эпидемиологиясы	
1	Апаттар медицинасы қызметі дәрігерінің көмекшісі ретінде жұмыс істеу.
2	Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет дәрігерінің көмекшісі ретінде жұмыс істеу.
Барлығы: 36 сағат	

явление отклонений электрической оси сердца, умение характеризовать зубцов и интервалов, выявление ЭКГ-признаков основных неотложных состояний сердца;

- интерпретация результатов общеклинических, биохимических и функциональных исследований;
- проведение ларингоскопии;
- проведение бронхоскопии;
- пункция брюшной полости;
- пункция плевральной полости;
- определение группы крови;
- определение резус фактора;
- определение проб на совместимость крови донора и реципиента;
- катетеризация мочевого пузыря;
- зондирование и промывание желудка;
- очистительные и сифонные клизмы;
- определение калорийности пищи в суточном и недельном рационе, биологической ценности, органолептическое определение качества продуктов и готовых блюд;
- первичная хирургическая обработка ран;
- хирургические перевязки чистых и гнойных ран;
- диагностика, оперативное лечение, послеоперационное ведение следующих urgentных заболеваний:
 - острый аппендицит;
 - перфоративная язва желудка и 12-п. кишки;
 - желудочно-кишечное кровотечение;
 - ущемленные грыжи;
 - острая кишечная непроходимость;
 - острый тромбоз мезентеральных сосудов;
 - желчнокаменная болезнь и ее осложнения;
 - острый панкреатит;
 - проведение трахеотомии;
 - выполнения торакоскопии;
 - пункция перикарда;
 - ушивание ран легкого и сердца;
 - проведение операция при стенотических и окклюзионных поражениях магистральных артерий;
 - местная, региональная и общая анестезия;
 - репозиция при различных повреждениях конечностей;
 - оперативное лечение травм почек и мочевых путей;
 - акушерское пособие;
 - операции по поводу акушерско-гинекологического кровотечения.

- организовывать защиту личного состава медицинских формирований и учреждений и пораженных в очагах чрезвычайных ситуациях;
- организовывать лечебно-эвакуационное обеспечение пораженного населения;

владеть навыками:

- проведение дозиметрического контроля;
- проведение индивидуальной дозиметрии;
- проведение радиационного контроля воды, продуктов, фуража;
- проведение химического контроля на зараженность сильно действующими ядовитыми веществами воздуха, воды, продовольствия;
- проведение медицинской сортировки;
- наделение противогаса (ватно-марлевой повязки, респиратора) на пораженного;
- проведение дегазации;
- проведение дезактивации;
- закрытый массаж сердца;
- остановка кровотечения;
- иммобилизация поврежденной области;
- введение воздуховода;
- проведение ИВЛ с помощью аппарата типа «Амбу»;
- наложение асептических и окклюзионных повязок;
- пункционная коникотомия;
- диагностика и оказание первой и неотложной помощи при угрожающих жизни состояниях:
 - кардиогенном шоке;
 - бронхоспастическом синдроме;
 - гипертоническом кризе;
 - фибрилляции желудочков;
 - нарушении ритма сердца;
 - ангинозном статусе;
 - инфекционно-токсическом шоке;
 - остром животе;
 - эклампсии;
 - коматозных состояниях: гипергликемической, гипогликемической, гиперосмолярной комы;
 - острой почечной недостаточности;
 - почечной колике;
 - печеночной колике;
 - острой печеночной недостаточности;
 - острой сосудистой недостаточности;
 - острой дыхательной недостаточности;
 - тромбоэмболии легочной артерии;
 - легочном кровотечении;
- снятие и интерпретация ЭКГ, анализ всех видов нарушений ритма сердца, вы-

	Төтенше жағдайлар кезінде тамақтандыру
1	Өртүрлі төтенше жағдайлар кезінде тамақтандыру бағдарламасын құру.
	Барлығы: 36 сағат
	Төтенше жағдайлардың зақымдау факторларынан халықты қорғау
1	Дозиметриялық бақылауды өткізу.
2	Жеке дозиметрияны өткізу.
3	Су, азық-түлік, жемшөптерге радиациялық бақылау өткізу.
4	Ауаның, судың, тағамның күшті әсер ететін улы заттармен зарарланғандығына химиялық бақылау өткізу.
5	Медициналық іріктеуді жүргізу.
6	Зақым алған тұлғаға газтұтқыш (макта-дәке таңғыш, респиратор) кигізу.
7	Дегазациялар жүргізу.
8	Дезактивациялар жүргізу.
	Барлығы: 90 сағат
	Шұғыл терапия
1	Интенсивті терапия мен реанимация палаталарында жұмыс істеу.
2	Палаталардағы науқастарға жетекшілік ету.
3	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
4	Артериялық қысымды өлшеу және аяқтардағы тамырлар соғысын анықтау.
5	ЭКГ түсіру және оның мағынасын ашу.
6	ЭХОКГ түсіндіру.
7	Спирометрия нәтижелерін түсіндіру.
8	Пикфлоуметрияны жүргізу және оның нәтижелерін түсіндіру.
9	Құрсак қуысын пункциялау.
10	Плевра қуысын пункциялау.
11	Қан тобын, резус-факторды, донор мен реципиент қандарының сәйкестілік сынамасын анықтау.
12	Инъекциялардың барлық түрін жасау.
13	Қуықты катетерлеу.
14	Тазарту және сифон клизмаларын жүргізу.
15	Қалқаншабезді пальпациялау.
16	Емшекті пальпациялау.
17	Тәуліктік және апталық рационында тамақ калориясы мен биологиялық құндылығын, азық-түлік пен дайын тағамның сапасын органолептикалық анықтау.

18	Артериялық қысымды өлшеу және тамырлар соғысын анықтау.
19	Басқа бөлімшелердің консилиумына және консультациясына қатысу.
20	Бөлімшелерде кезекшілік ету.
21	Қабылдау бөлімшелерінде кезекшілік ету.
Барлығы: 126 сағат	
Шұғыл жұқпалы аурулар	
1	Интенсивті терапия мен реанимация палаталарында жұмыс істеу.
2	Науқастарға жетекшілік ету.
3	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
4	Визуалды диагностика кабинетінде жұмыс істеу.
5	Асқазанды сүңгілеу және жуу.
6	Ішек инфекцияларын алдын алу бойынша санитариялық-ағарту жұмыстарымен айналысу.
Барлығы: 72 сағат	
Шұғыл хирургия	
1	Интенсивті терапия мен реанимация палаталарында жұмыс істеу.
2	Науқастарға жетекшілік ету.
3	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
4	Емдік-диагностикалық әрекеттерге, операцияларға қатысу.
5	Бөлімшелерде кезекшілік ету.
Барлығы: 72 сағат	
Шұғыл травматология	
1	Интенсивті терапия мен реанимация палаталарында жұмыс істеу.
2	Науқастарға жетекшілік ету.
3	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
4	Жұмсақ таңғыштарды таңу.
5	Төменгі жақсүйек буыны мен тоқпанжілік басының шығып кетуін қалпына келтіру.
6	Түтікше сүйектер, бұғана, омыртқа сынықтары кезінде тасымалдау иммобилизациясы.
7	Ашық пневмоторакс кезінде берік таңғыштарды таңу.
8	Кернеулі пневмоторакс кезінде плевра қуысын пункциялау.
Барлығы: 90 сағат	

- организационную структуру медицинской службы гражданской обороны;
- принципы организации взаимодействия службы медицины катастроф с другими службами (медицинские службы министерств и ведомств);
- организацию медицинского обеспечения населения в чрезвычайных ситуациях (лечебно-эвакуационное обеспечение населения, медицинская сортировка, планирование мероприятий по гражданской обороне и чрезвычайных ситуациях, медицинское обеспечение эвакуированного населения, подготовка больниц к массовому приему пораженных из очага ЧС, медицинское снабжение, организация службы крови);
- способы и методы защиты населения в очагах чрезвычайных ситуаций (инженерная защита, индивидуальная защита, санитарно-гигиенические мероприятия в очагах чрезвычайных ситуаций, способы ведения разведки – химической, радиационной, бактериологической);
- медикотактическую характеристику очагов чрезвычайных ситуаций (стихийные бедствия – землетрясения, наводнения, сели, лавины, природные пожары; техногенные аварии и катастрофы – радиационные, химические, транспортные, энергетические, пожары и взрывы; экономические и социально-политические – терроризм, эпидемии, эпизоотии, эпифитотии, голод и другие);
- особенности патологии при массовых поражениях в чрезвычайных ситуациях (особенности хирургической и терапевтической патологии, особоопасные инфекции, психические поражения в чрезвычайных ситуациях);

уметь:

- планировать и организовывать работу лечебно-профилактических учреждений, центров медицины катастроф, формирований службы медицины катастроф при чрезвычайных ситуациях;
- организовывать развертывание и работу больниц при массовых поступлениях пораженных (из очагов СДЯВ, радиационных аварий, эпид. очагов, других очагов в результате производственных и транспортных катастроф, при террористических актах);
- осуществлять мероприятия по повышению устойчивости работы объекта здравоохранения в чрезвычайных ситуациях;
- анализировать медицинскую обстановку в очагах чрезвычайных ситуаций;
- проводить медицинскую и эвакуотранспортную сортировку;
- проводить оценку радиационной обстановки при авариях на АЭС;
- проводить оценку химической обстановки в очагах с выбросом СДЯВ;
- организовать и проводить противоэпидемические мероприятия в очагах чрезвычайных ситуаций;
- осуществлять медицинское обеспечение населения в очагах чрезвычайных ситуациях (оказание всех видов медицинской помощи, на этапах медицинской эвакуации с последующей эвакуацией по назначению);
- осуществлять медицинское обеспечение эвакуируемого населения;

1 Пояснительная записка

Введение

Одной из основных характеристик чрезвычайной ситуации является внезапное появление значительного числа пораженных, многие из которых нуждаются в безотлагательной медицинской помощи.

На территории Казахстана представлен почти весь комплекс природных и техногенных бедствий, которые приводят к тяжелым медико-санитарным потерям. В чрезвычайных ситуациях объем работы по медико-санитарному обеспечению населения, в том числе содержание лечебно-эвакуационных, санитарно-противоэпидемических и других мероприятий, определяются не столько медицинскими показаниями, сколько сложившимися в результате чрезвычайной ситуации конкретными условиями: количеством поступающих на этапы медицинской эвакуации пораженных и их состоянием, количеством и квалификацией врачей, наличием средств для эвакуации пораженных и лечебно-профилактических учреждений в районе ЧС, состоянием их оснащенности, наличием резерва медицинского имущества и др.

К подготовке врача-специалиста по медицине чрезвычайных ситуаций и катастроф предъявляются особые требования. Специалист должен уметь оказывать квалифицированную медицинскую помощь в «особых» условиях чрезвычайных ситуаций.

Цель дисциплины: углубленная подготовка специалиста, способного организовать медицинское обеспечение в условиях чрезвычайных ситуаций, а также оказывать квалифицированную медицинскую помощь при неотложных состояниях.

Задачи дисциплины:

- научить эффективно и квалифицированно оказывать медицинскую помощь населению, учитывая физические, психологические, социальные и культурные факторы;
- научить решать проблемы пациента и принимать решения на основе принципов доказательной медицины;
- научить применять принципы менеджмента к организации и осуществлению медицинской помощи населению;
- закрепить навыки работы в команде и лидерские качества;
- привить соответствующие коммуникативные навыки, соблюдая принципы медицинской этики при общении с пациентами, населением, взаимодействии с коллегами;
- привить способности применять научные достижения медицины и внедрять современные организационные, лечебно-диагностические технологии в своей профессиональной деятельности.

Конечные результаты обучения

Резидент должен

знать:

- основные принципы организации службы медицины катастроф Республики Казахстан, ее структуру (республиканские и территориальные центры медицины катастроф, формирования);

	Балалар шұғыл хирургиясы
1	Хирургия бөлімшелерінде науқастарды жүргізу.
2	Медициналық құжаттамалармен танысу және оларды жүргізу.
3	Қабылдау бөлімшелерінде кезекшілік ету.
4	Диагностикалық кабинеттерде жұмыс істеу.
5	Интенсивті терапия мен реанимация палаталарында жұмыс істеу.
6	Травматологиялық бөімдерде жұмыс істеу.
	Барлығы: 36 сағат
	Шұғыл педиатрия
1	Интенсивті терапия мен реанимация палаталарында жұмыс істеу.
2	Палаталардағы науқастарға жетекшілік ету.
3	Қан тобын, резус-факторды, донор мен реципиент қандарының сәйкестілік сынағын анықтау.
4	Инъекцияның барлық түрін жасау.
5	Қуықты катетерлеу.
6	Тазарту және сифон клизмаларын жүргізу.
7	Артериялық қысымды өлшеу және тамырлар соғысын анықтау.
8	Бөлімшелерде кезекшілік ету.
9	Қабылдау бөлімшелерінде кезекшілік ету.
	Барлығы: 54 сағат
	Шұғыл акушерия мен гинекология
1	Интенсивті терапия мен реанимация палаталарында жұмыс істеу.
2	Науқастарға жетекшілік ету.
3	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
4	Әйелдер консультациясы кабинетінде жұмыс істеу.
5	Цервикалдық каналдан сүртінділер алу.
6	Іштегі нәрестенің жүрек соғысын бағалау.
7	Апгар шкаласы бойынша жаңа туылған нәрестелердің жағдайын бағалау.
8	Жаңа туылған нәрестелердің неврологиялық статусын, психомоторлық және дене пішінінің дамуын бағалау.
	Барлығы: 54 сағат
	Шұғыл анестезиология мен реаниматология
1	Науқастарға жетекшілік ету.

2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Бөлімшелерде кезекшілік ету.
4	Трахеотомия, трахеостомия (оқу-клиникалық орталықта).
5	ЭКГ өткізу және нәтижелерін түсіндіру.
6	Дәрілік заттарды жүрек ішіне енгізу (оқу-клиникалық орталықта).
Барлығы: 36 сағат	
Шұғыл психиатрия	
1	Интенсивті терапия мен реанимация палаталарында жұмыс істеу.
2	Науқастарға жетекшілік ету.
3	Амбулаториялық науқастарға консультация жүргізу.
4	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
5	Психиатриялық науқастардың еңбекке жарамсыздығын сараптау.
6	Психиатриялық ауруларды алдын алуға санитариялық-ағарту жұмыстарымен айналысу.
Барлығы: 18 сағат	
Шұғыл неврология мен нейрохирургия	
1	Интенсивті терапия мен реанимация палаталарында жұмыс істеу.
2	Науқастарға жетекшілік ету.
3	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
4	Қимыл сапасын тексеру: кейпі, бұлшықет тонусы, контрактурасы, атрофиясы.
5	Сезімталдылықты анықтау.
6	Сіңір рефлексдерін тексеру.
7	Инсульттерді алдын алуға санитариялық-ағарту жұмыстарымен айналысу.
Барлығы: 18 сағат	
Шұғыл токсикология	
1	Жедел жәрдемнің мамандандырылған бригадасындағы дәрігердің көмекшісі ретінде науқасқа қызмет ету.
2	Асқазанды сүңгімен және сүңгісіз жуу.
3	Кеңірдек интубациясы.
4	Өкпенің жасанды вентиляциясы.
5	Жүрекке жанама массаж жасау.
Барлығы: 18 сағат	

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	44
2. Распределение часов дисциплины	48
3. Примерный тематический план и содержание профилирующих дисциплин	49
4. Примерный тематический план и содержание профилирующих смежных дисциплин	56
5. Методы обучения и преподавания	76
6. Оценка знаний	76
7. Клиническая база	76
8. Список рекомендуемой литературы	77

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

ПРЕДИСЛОВИЕ

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки.

2 ВВЕДЕНА ВПЕРВЫЕ.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным стандартом образования 2009 г. для резидентуры по специальности «Медицина чрезвычайных ситуаций и катастроф».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом и.о. Министра здравоохранения РК № 916 от 23 ноября 2010 г.

5 Оқу және оқыту әдістері

- **Дәрістер:** шолу, проблемалық.
- **Семинарлар мен практикалық сабақтар:** науқастарға жетекшілік ету, медициналық құжаттамаларды жүргізу, емдеу-алдын-алу мекемелерінің әртүрлі бөлімшелерінде жұмыс істеу, ауруларды қарап өтуге қатысу, тақырыптық науқастарды талдау, шағын топтармен жұмыс жасау, пікірталас, презентация, кері байланыс, ғылыми-тәжірибелік конференцияларды ұйымдастыру.
- **Резиденттің өзіндік жұмысы (РӨЖ):** палаталардағы және амбулаториялық қабылдаудағы науқастарға жетекшілік ету, емдеу-алдын-алу мекемелерінің әртүрлі бөлімшелерінде, апаттар медицинасы орталығында жұмыс істеу, ғылыми-оқу әдебиеттерімен және бақылау-өлшеу құралдарымен жұмыс істеу, сыратнаманы жазу, презентация дайындау, оқу-клиникалық орталықта фантом мен муляждарда машықтарды бекіту, портфолио қалыптастыру.

6 Білімді бағалау

- **Ағымдық және межелік бақылау:** білім беретін ұйым анықтайды.
- **Қорытынды бақылау:** тестілеу/әңгімелесу және практикалық машықтарды бағалау енетін емтихан.

7 Клиникалық база

Стационарлардың травматологиялық-ортопедиялық (ересектер мен балалар), хирургиялық, урологиялық, реанимациялық бөлімшелері, травматологиялық бөлімдер, МСАЖ ұйымы (емханалар, ОДА, диспансерлердің, ауруханалардың амбулаториялық бөлімшелері), стационарлардың терапиялық, жұқпалы аурулар, неврологиялық бөлімшелері, қабылдау бөлімі, жедел және шұғыл жәрдем көрсету станциялары, апаттар медицинасы орталығы.

8 Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі

1. Сахно И.И., Сахно В.И. Медицина катастроф.
2. Чазов Е.И. Неотложные состояния, диагностика и лечение.
3. Handbook «Public health and emergency management» / WHO Regional Office for Europe.
4. Environmental Health / WHO Guidelines.
5. Пособие в помощь слушателям республиканских курсов повышения квалификации руководящего состава в области ЧС и ГО. – Алматы, 2008.
6. Травматология и ортопедия: руководство для врачей: в 4 т. / под общей ред. Н.В. Корнилова. – СПб.: Гиппократ, 2004.
7. Шабалов Н.П. Детские болезни: учебник. Т. 1, 2. – СПб.: Питер, 2008.

Министерство здравоохранения Республики Казахстан

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

РЕЗИДЕНТУРА

Специальность:

МЕДИЦИНА ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХ СИТУАЦИЙ И КАТАСТРОФ

Астана 2010